

Sveriges ekonomi

Statistiskt perspektiv

SCB

Statistiska centralbyrån
Statistics Sweden

Statistiska centralbyrån
Statistics Sweden

Ur innehållet:

Uppgång på bred front.....sid 3

Bilden av den svenska ekonomiska utvecklingen har ljusnat. Bruttonationalprodukten (BNP) steg kraftigt första kvartalet. Exporten ökade farten och hushållskonsumtionen uppvisade den högsta ökningstakten på tio år. Den mycket svaga utvecklingen för investeringarna bröts. Läget på arbetsmarknaden har förbättrats och det har skett i ett ovanligt tidigt skede av konjunkturuppgången.

Spendersamma hushåll drivkraft i ekonominsid 7

Hushållens konsumtionsutgifter var, vid sidan av näringslivets lager, drivkraften i den svenska ekonomin under första kvartalet i år genom att öka med 1,7 procent från fjärde kvartalet i fjol. Det är den största ökningen under ett kvartal sedan andra kvartalet år 2000.

Tidig förbättring av arbetsmarknadsläget...sid 18

De svaga tendenser till förbättringar av arbetsmarknadsläget som kunde anas i slutet av 2009 bekräftades under första kvartalet i år. Sysselsättningen ökade något, men bara bland männen – antalet sysselsatta kvinnor fortsatte att minska. Ökningen av sysselsättningen var inte tillräcklig för att täcka ökningen av arbetskraften, vilket medförde att arbetslösheten fortsatte att stiga om än obetydligt bland männen. Antalet lediga jobb ökade snabbt och närmar sig nivån under föregående högkonjunktur.

Nummer 2•2010

Innehåll

Sammanfattning.....	3
Internationell utblick.....	4
Export och import.....	5
Hushållens konsumtion.....	7
Bruttoinvesteringar.....	10
Näringsliv.....	13
Arbetsmarknad.....	18
Säsongrensning av nationalräkenskaperna.....	22
Översyn av nationalräkenskaperna.....	25
Summary.....	30

SCB-Indikatorer

Webbpublikationen SCB-Indikatorer utkommer omkring den första i varje månad (utom i augusti) och ger en översikt av konjunkturläget, baserad på de färskaste siffrorna. Du hittar den på www.scb.se. Välj Hitta statistik, Temaområden, Sveriges ekonomi, Konjunkturen, SCB-Indikatorer.

Sammanfattning

Uppgång på bred front

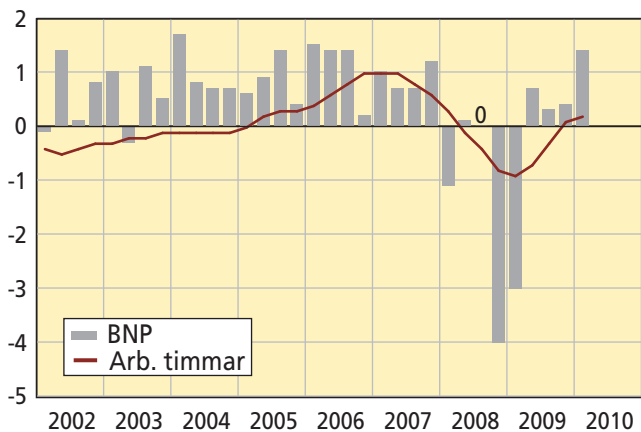
Bilden av den svenska ekonomiska utvecklingen har ljusnat. Bruttonationalprodukten (BNP) steg kraftigt första kvartalet. Exporten ökade farten och hushållskonsumtionen uppvisade den högsta ökningstakten på tio år. Den mycket svaga utvecklingen för investeringarna bröts. Läget på arbetsmarknaden har förbättrats som en följd av den högre produktionsnivån och det har skett i ett ovanligt tidigt skede av konjunkturuppgången.

Den förbättrade internationella konjunkturen har efter hand fått genomslag på den svenska bruttonationalprodukten. BNP steg första kvartalet med 1,4 procent jämfört med föregående kvartal. Även de tre sista kvartalen under fjolåret visar enligt de nu tillgängliga uppgifterna en svag men dock positiv utveckling. Uppgången har dock skett från en mycket låg nivå. Mellan fjärde kvartalet 2007, när BNP var som högst, och första kvartalet 2009 när bottennivån inträffade, sjönk BNP med nästan 8 procent. Drygt en tredjedel av fallet har nu återtagits. Sveriges BNP-tillväxt det senaste kvartalet, jämfört med föregående kvartal, ligger i toppskiktet bland EU-länderna.

Det finns dock anledning att betrakta de säsongrensade uppgifterna med viss försiktighet därför att rensningen tenderar att bli osäkrare än vanligt när så stora svängningar i ekonomin sker som varit fallet de senaste två åren. Enskilda kvartal med dramatiska fall i BNP påverkar också bedömningen av närliggande kvartal. När ny statistik publiceras kan historien till viss del skrivas om. Huvuddragen i utvecklingen torde dock vara ganska klara. BNP visar åter en tydligt uppåtgående tendens.

Bruttonationalprodukten (BNP) samt arbetade timmar i hela ekonomin

*Procentuell förändring från föregående kvartal.
Säsongrensad BNP, trend för arbetade timmar*

Källa: Nationalräkenskaperna Data t.o.m. första kvartalet 2010

Uppgången i ekonomin har skett på bred front. Både exporten och hushållskonsumtionen visade rejäla ökningstal och lagren byggdes på kraftigt. Dessa delar av försörjningsba-

lansen bidrog med ungefär lika mycket till BNP-tillväxten, när hänsyn tagits till importinnehållet i de olika komponenterna, och jämfört med motsvarande kvartal ett år tidigare. Den tidigare kraftiga minskningen av de fasta bruttoinvesteringarna upphörde. Jämfört med föregående kvartal steg investeringarna. Sysselsättningen har dessutom påverkats i positiv riktning tidigare än vad som normalt varit fallet i liknande skeden av konjunkturen. Ytterligare ett positivt tecken är det, jämfört med länderna i omvärlden, goda tillståndet för de offentliga finanserna.

Ett tydligt drag i exportens utveckling är att varuexporten, som föll avsevärt mer än tjänsteexporten under nedgångsperioden, de senaste kvartalen har visat en betydligt starkare utveckling än exporten av tjänster. Varuimporten steg fjärde kvartalet ännu snabbare än exporten. Bidragande till det var bland annat den höga ökningen av hushållskonsumtionen, i första hand bilinköpen, samt att exportindustrin, med relativt högt importinnehåll i de exporterade varorna, åter började ta fart.

Hushållskonsumtionen steg med 1,7 procent jämfört med föregående kvartal och 3,3 procent från första kvartalet 2009, den högsta ökningen sedan andra kvartalet 2000. Hushållskonsumtionen består till ganska stor del av importerade varor vilket begränsar konsumtionens påverkan på BNP-tillväxten. En stor del av ökningen kan hänföras till hushållens stora bilinköp. Samtidigt ökade hushållens reala disponibla inkomster ganska beskedligt. Den höga konsumtionsutvecklingen har delvis finansierats genom att hushållen dragit ner på sitt sparande.

De fasta bruttoinvesteringarna visade för första kvartalet i år en svag ökning, efter inte mindre än sju kvartal i följd när investeringarna sjunkit jämfört med föregående kvartal. Det ljusare läget präglade bland annat fastighetsbranschen, inklusive bostäder, samt företagstjänsterna.

Produktionen i tillverkningsindustrin har åter tagit fart som en följd av den förbättrade internationella efterfrågan. Lastbilsexporten har exempelvis börjat stiga ur den djupa vågdalen. Produktionen i tjänstesektorn, som inte fallit alls i samma utsträckning som industrin under konjunkturedgången, steg något långsammare än i industrin.

De redan tidigare synliga tendenserna till förbättring av arbetsmarknadsläget bekräftades av utvecklingen under första kvartalet i år. Sysselsättningen steg bland männen, där nedgången tidigare varit mest markant, men fortsatte att sjunka bland kvinnorna. Totalt sett för båda könen ökade den. Arbetskraften ökade dock mer och som ett resultat fortsatte arbetslösheten svagt uppåt. Antalet lediga jobb steg i snabb takt och börjar nu närma sig nivån under den föregående högkonjunkturen.

Ljus bild av den globala ekonomin

Då första hälften av 2010 snart är passerad framstår tillståndet för världsekonomin som det bästa på länge. Den ekonomiska bilden är ljus även om problemen med de offentliga finanserna i flera EU-länder lett till en viss förskjutning till en något svagare ljus nyans den senaste tiden. Problemen har skapat osäkerhet om utvecklingen främst i Europa. Hittills har effekten bäst gått att avläsa i form av stor volatilitet på världens aktiebörser.

Det ekonomiska utfallet för den reala globala ekonomin för första kvartalet i år är det starkaste på länge, med uppgångar i BNP-tillväxten över i princip hela världen. De ekonomiska korttidsindikatorer som presenterats den senaste månaden har också i huvudsak varit positiva. Parallellt med att återhämtningen i världsekonomin fortskrider så fortsätter också upprevideringarna av den globala tillväxten från olika prognosinstitut.

Den positiva utblick för världsekonomin som släpptes av IMF för en månad sedan följdes i slutet av maj upp av en optimistisk bedömning från OECD. För 2010 skrevs BNP-prognosen för industriländerna upp med nästan en procentenhet från i höstas, till 2,7 procent och med ytterligare ett litet snäpp till för 2011. Även IMF:s prognos för inflationen är ljus med en bara svag uppgång till 1,6 procent i industriländerna till i slutet på nästa år.

Stark återhämtning i världshandeln

Av avgörande betydelse för den globala återhämtningen och den allt högre ekonomiska tillväxten i världen är att världshandeln nu fungerar mer normalt och visar på en stark tillväxt. Enligt det holländska undersökningsinstitutet CPB fortsätter återhämtningen i världshandeln månad för månad efter vändningen i somras. Under första kvartalet i år ökade världshandeln med varor, med drygt 5 procent från fjärde kvartalet. I mars i år var därmed världshandeln cirka 21 procent högre än bottenläget från förra sommaren och tillbaka på samma nivå som augusti 2008, månaden innan den internationella finanskrisen blev akut. Det är framför allt importen i tillväxtekonomierna, och i viss mån i USA, som ligger bakom uppsvinget i världshandeln. Först i mars i år visade importen i euroområdet en kraftigare ökning.

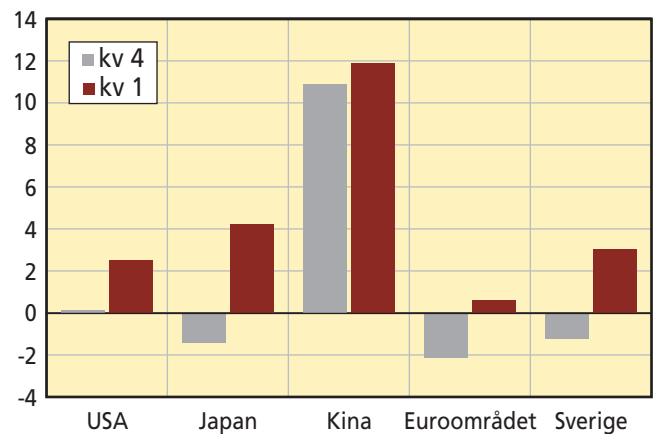
De tre största ekonomierna draglok

Det är de tre största ekonomierna i världen, USA, Japan och Kina, som nu fungerar som draglok i den globala ekonomin. Men den globala bilden är tudelad, med ett EU som fortfarande släpar efter ordentligt i den ekonomiska utvecklingen i förhållande till de övriga kontinenterna. Allra högst var tillväxten första kvartalet, som vanligt, i Kina med 11,9 procent efter en uppgång under fjärde kvartalet i fjol med

10,9 procent, jämfört med motsvarande kvartal året innan. Ekonomin har inlett även andra kvartalet starkt. Förutom att den traditionella tillväxtmotorn, industrin, ökade produktionen i april med 18 procent från samma månad 2009, var tillväxten lika hög inom den allt viktigare branschen i Kina, detaljhandeln med konsumtionsvaror.

BNP-tillväxt för olika ekonomier

Procentuell jämförelse med motsvarande kvartal föregående år

Källa: Eurostat, IMF och National- Data t.o.m. första kvartalet 2010 räkenskaper

I USA fortsatte ekonomin att växa i hög takt under första kvartalet, med 3 procent efter den mycket höga tillväxten fjärde kvartalet på 5,6 procent, jämfört med kvartalet innan och omräknat till årstakt. Ett nytt inslag i bilden är att amerikanen tycks ha återfått sin köplust och ökar nu sina konsumtionsutgifter, motorn i ekonomin, starkt. I maj steg dessutom konsumentförtroendet påtagligt.

De ekonomiska problemen är fortfarande mest uppenbara i Europa, med bland annat en fortsatt trög ekonomisk tillväxt. Under både fjärde kvartalet i fjol och första kvartalet i år ökade BNP med blygsamma 0,2 procent för EU. För euroområdet var motsvarande siffror 0,1 respektive 0,2 procent. Det är främst en svag privat konsumtion som dämpar utvecklingen i Europa. Under första kvartalet i år minskade hushållens konsumtionsutgifter med 0,2 procent i hela EU och med 0,1 procent i Euroområdet, jämfört med kvartalet innan. Förutsättningarna för ett omslag i konsumtionen ser heller inte ut att ha förbättrats. Stämmningsläget bland hushåll och i detaljhandeln försämrades i maj för första gången sedan förra våren. Effekten på tillväxten av de insatta och förespeglade åtstramningarna av statsbudgetarna i flera EU-länder är fortfarande svåra att överblicka.

Kontaktperson: Bo Sandén, 08-506 946 94

Export och import

Exporten återhämtar sig

Den svenska exporten ökade relativt kraftigt under det första kvartalet i år men det skedde från en låg nivå. I första hand var det varuexporten som drog upp den totala exporten. Bakom den goda exportutvecklingen låg den starka utvecklingen av världshandeln som efter djupdykningen i början av förra året uppnått en stabil ökningstakt de senaste tre kvartalen.

Exporten av varor utvecklades mycket starkt under första kvartalet 2010, då den var omkring 7 procent högre än motsvarande kvartal ett år tidigare. Säsongsat ökade varuexporten med 3,7 procent från föregående kvartal. Det ska dock observeras att ökningarna skedde från en mycket låg nivå. Varuexporten låg fortfarande drygt 15 procent lägre än motsvarande kvartal två år tidigare då den nådde sitt hittills högsta värde.

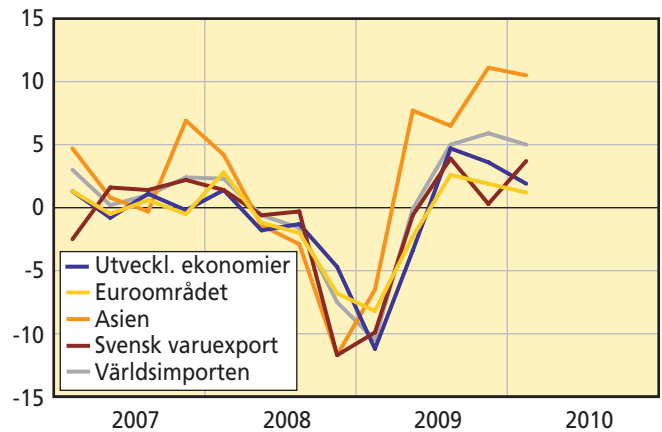
De säsongsade uppgifterna för exporten som nu föreligger ger en bild av utvecklingen under 2009 som skiljer sig en hel del från den som redovisades för ett kvartal sedan. Bilden framstår som mer positiv än när publiceringen skedde av uppgifterna för fjärde kvartalet, med en uppgång i exporten redan under tredje kvartalet i fjol. De säsongsade uppgifterna bör dock, särskilt när det sker så stora svängningar som varit fallet de senaste två åren, användas med ett visst mått av försiktighet. Historien kan ibland till viss del skrivas om när nya uppgifter publiceras. Bland annat har det stor betydelse huruvida ett kvartal vid säsongsningen klassificeras som ett extremvärde eller inte för hur utvecklingen av närliggande kvartal bedöms.

Sammanfattningsvis kan dock konstateras att de tydliga indikationer på en ljusning som redan tidigare kunnat iakttas i statistiken över exportorderingen till industrin, liksom i konjunkturinstitutets barometer, verkar ha slagit igenom även i statistiken över exportutvecklingen. Den starka utvecklingen har dessutom snarast blivit mer markerad i slutet av kvartalet. Även april var en mycket stark exportmånad.

Exportens landfördelning en förklaring till utvecklingen

Ett sätt att värdera den svenska exportutvecklingen är att se den mot bakgrund av den internationella utvecklingen. Enligt det holländska institutet CPB¹ steg den samlade världshandeln (genomsnitt av export och import) under första kvartalet med 5 procent jämfört med föregående kvartal. Tillväxttakten under de två föregående kvartalen var i stort sett densamma. Asien har gått i spetsen men även euroområdets utrikeshandel har de tre senaste kvartalen visat ökningstakter klart över nollstrecket, om än betydligt lägre än Asiens.

Global varuimport samt total svensk varuexport
Procentuell volymförändring jämfört med föregående kvartal. Säsongsrensade värden

Källa: Nationalräkenskaperna Data t.o.m. första kvartalet 2010 och CPB

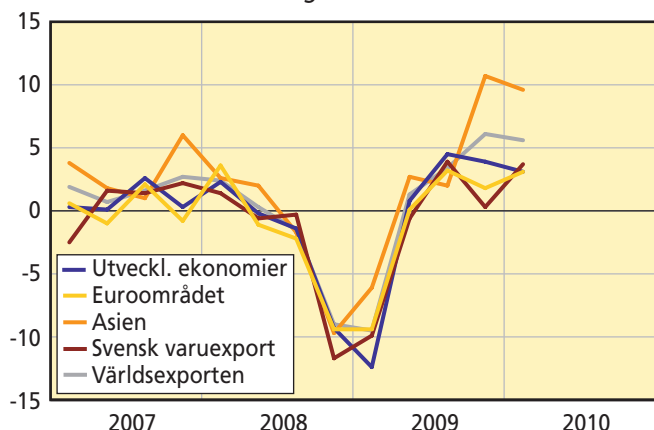
Den samlade världsimporten började stiga under tredje kvartalet förra året medan däremot importen till de asiatiska länderna började ta fart redan ett kvartal tidigare. Asien har visat en klart bättre utveckling än resten av världen. Den svenska exporten har enligt nuvarande uppgifter visat en relativt god utveckling från och med tredje kvartalet i fjol. Första kvartalet i år var tillväxttakten som nämnts uppe i närmare 4 procent.

Det bör påpekas att utvecklingen i Europa har en avgörande betydelse för den svenska exporten. Enligt uppgifter för helåret 2009 gick drygt 73 procent av den svenska exporten till Europa. Knappt 60 procent gick till EU och knappt 40 procent till euroområdet. Exporten till de nordiska länderna utgjorde omkring en fjärdedel av den totala varuexporten. Utvecklingen i Europa har som nämnts varit svagare än i många delar av den övriga världen. För Sverige betydelsefulla länder som de nordiska har dock för europeiska förhållanden haft en bra utveckling. Mot bakgrund av den europeiska utvecklingen förefaller den svenska exportutvecklingen, enligt den bedömning som kan göras på grundval av de uppgifter som föreligger för närvarande, ha varit relativt god.

¹ Centraal Planbureau (Netherlands Bureau for Economic Policy Analysis)

Export från olika landområden samt total svensk export

Index 2000=100. Säsongsrensade värden

Källa: Nationalräkenskaperna och CPB Data t.o.m. första kvartalet 2010

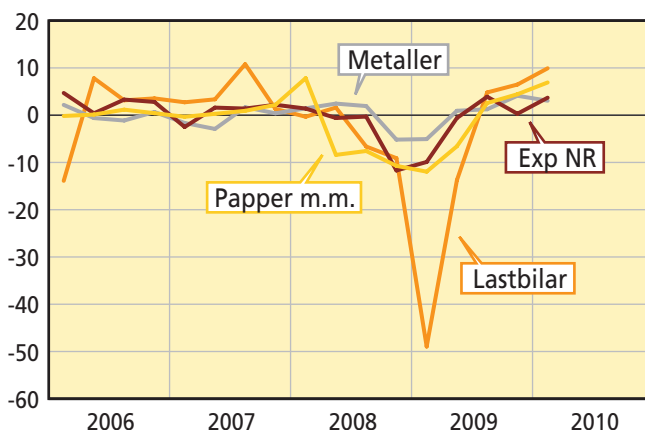
Jämförs den svenska varuexporten med varuexporten från andra landområden framträder en likartad bild. Exporten och importen för olika regioner följs i hög grad åt därför att utrikeshandeln i stor utsträckning sker med länderna i närområdet. Exportvecklingen för euroområdets del var betydligt svagare än för övriga utvecklade ekonomier under fjärde kvartalet men skilde sig mindre åt under de närliggande kvartalen. Exportökningen för de asiatiska länderna låg under både fjärde kvartalet i fjol och första kvartalet i år betydligt högre.

Ljusning för lastbilsexporten

Bland de varor som nu har fått fart på den svenska exporten finns bland annat motorfordonen. Lastbilarna, där exporten sjönk extremt mycket under främst det första kvartalet i fjol, steg markant det senaste kvartalet jämfört med föregående kvartal. Exporten av metallvaror samt papper utvecklades bra. Det bör dock beaktas att det för till exempel lastbilarna rör sig om uppgångar de senaste kvartalen från en mycket låg nivå. För exporten av maskiner, som har karaktären av investeringsvaror, har det hittills inte blivit någon högre fart. Efterfrågan på investeringsvaror ökar normalt i ett senare skede av konjunkturcykeln.

Svensk export fördelad på varor

Procentuell volymförändring jämfört med föregående kvartal. Säsongsrensade värden

Källa: Nationalräkenskaperna, utrikeshandelsstatistiken samt egna beräkningar Data t.o.m. första kvartalet 2010

Massaexporten och även personbilsexporten visar en mindre positiv bild för de senaste två kvartalen. Läkemedelsexporten har inte påverkats av den internationella krisen i någon större utsträckning.

Större stabilitet i tjänsteexporten

Tjänsteexporten har under den internationella krisen som började 2008 inte alls fallit i samma utsträckning som varuexporten utan den har i stället kraftigt bromsat nedgången i den totala exporten. Mätt över fyra kvartal fortsatte den dock nedåt i måttlig fart under första kvartalet, medan den steg med drygt 1 procent jämfört med fjärde kvartalet i fjol.

Den totala svenska exporten bidrog, när hänsyn tagits till importinnehållet, med 1,1 procentenheter till BNP-tillväxten, jämfört med motsvarande kvartal föregående år. Det var det första positiva bidraget efter fem kvartal i följd där exporten haft en tillbakahållande effekt på BNP.

Hushållskonsumtionen drog upp varuimporten

Importen har även den tagit fart det första kvartalet i år. Varuimporten steg jämfört med motsvarande kvartal 2009 med 8,6 procent, alltså snabbare än exporten. Till detta torde i stor utsträckning den relativt kraftiga ökningen av hushållskonsumtionen, där inköp av bilar var en väsentlig del, ha bidragit. Den ökade aktiviteten i exportindustrin bidrog också genom ökad efterfrågan på insatsvaror till ökad import. Säsongsrenat jämfört med föregående kvartal ökade varuimporten med drygt 5 procent. Tjänsteimporten har liksom tjänsteexporten visat mer stabilitet än varuimporten och -exporten, men den var under första kvartalet fortfarande på väg nedåt.

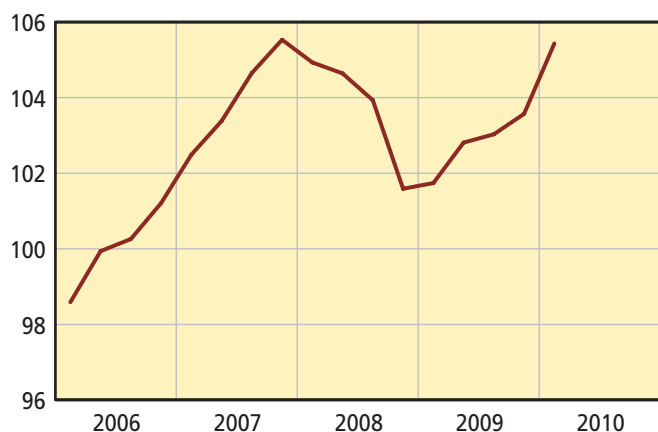
Kontaktperson: Leif Munters, 08-506 945 09

Hushållens konsumtion

Spendersamma hushåll drivkraft i ekonomin

Det var hushållens konsumtionsutgifter som, vid sidan av näringslivets lager, var drivkraften i den svenska ekonomin under första kvartalet i år genom att öka med 1,7 procent från fjärde kvartalet i fjol. Det är den största ökningen under ett kvartal sedan andra kvartalet år 2000. Det innebär en uppgång i konsumtionen för fjärde kvartalet i följd. Hushållens konsumtionsutgifter är – med en sammanlagd ökning på 3,1 procent – därmed tillbaka på i stort sett samma nivå som innan ekonomin vände ned under fjärde kvartalet 2007. Hushållens inköp var dock ojämnt fördelade mellan olika varor och tjänster. Det var främst bilinköpen som drog till sig hushållens intresse i början på året på bekostnad av många andra kapitalvaror.

Konsumtionsutgifter, egentliga hushåll
Säsongrensade kvartalsuppgifter. Index 2006=100

Källa: Nationalräkenskaperna Data t.o.m. första kvartalet 2010

Tidig återhämtning i konsumtionen

Nedgången i konsumtionen pågick under en kortare tid och var betydligt mindre brant under lågkonjunkturen jämfört med de dramatiska fallen i investeringarna och utrikeshandeln. Även återhämtningen inleddes betydligt tidigare för hushållens konsumtion. Den stimulanspolitik som sattes in i ett tidigt skede av krisen av Riksbanken och regeringen synes ha fått snabb effekt på hushållens attityder och agerande. I Konjunkturinstitutets, KIs, Konjunkturbarometer märktes ett omslag i hushållens attityder tidigt. Redan i november 2008 – då den akuta krisen var inne på sin andra månad – syntes där ett omslag och en första marginell förbättring i Mikroindex, som speglar hushållens syn på den egna ekonomin. I december och januari avtog sedan pessimismen markant med stora förbättringar i Mikroindex till en nivå som var den högsta sedan juni 2008.

Erfarenhetsmässigt är hushållens syn på den egna ekonomin på ett mer direkt sätt kopplad till hushållens faktiska konsumtion och inköp än deras syn är på Sveriges ekonomi.

Så var fallet även denna gång. Redan under första kvartalet 2009 märktes en första liten återhämtning för hushållen. Konsumtionsutgifterna för de egentliga hushållen, där hushållens icke vinstdrivande organisationer är exkluderade och som därför speglar hushållens konsumtionsbenägenhet, visade då en, om än ganska marginell, ökning med 0,1 procent från det krisdrabbade fjärde kvartalet 2008. Det innebar ändå ett snabbt omslag från det stora fallet under fjärde kvartalet på 2,3 procent.

Hushållens bedömning, egen ekonomi
Nettotal, bättre minus sämre

Källa: Konjunkturinstitutet

Data t.o.m. maj 2010

När läget på finansmarknaderna sedan började stabiliseras under våren och det blev allt mer uppenbart att lågkonjunkturen kanske inte skulle bli så djup som först befarades, infann sig köplusten snabbt på nytt hos hushållen. Under andra kvartalet 2009 ökade sålunda hushållen sina konsumtionsutgifter kraftigt, med 1,1 procent från första kvartalet. Krismedvetandet tycktes alltså inte ha satt några djupare spår i de svenska hushållens köpbeteende.

Återhämtningen spegelbild av en tidig nedgång

Den tidiga återhämtningen i hushållskonsumtionen är samtidigt en spegelbild av hushållens agerande då avmattningen i ekonomin inleddes runt årsskiftet 2007–2008. Det var sålunda hushållen som först ändrade attityd på den ekonomiska scenen och snabbt drog i nödbromsen när de ekonomiska utsikterna i Sverige började bli dystrare. Detta märktes redan under andra halvåret 2007 då hushållens syn på den egna ekonomin försämrades successivt. Denna inställning tilltog sedan i styrka månad för månad fram till sommaren 2008, till en grad av pessimism som bara överträffats en enda månad – i mars 2003 vid utbrottet av Irakkriget – under hela 2000-talet. Så dålig var alltså stämningen redan ett par månader innan finanskrisen blev akut.

Den tilltagande pessimismen tog sig tidigt uttryck i ett snabbt och kraftigt omslag i hushållens konsumtionsutgifter. Efter en fortsatt stark ökning av konsumtionsutgifterna under fjärde kvartalet 2007, med 1,2 procent, skedde en minskning under första kvartalet 2008 med 0,6 procent jämfört med kvartalet innan. Det var flera faktorer som tidigt bidrog till att göra hushållen försiktiga och dämpa deras köplust.

Konjunkturindikatorerna för näringslivet hade nått toppen redan under sommaren 2007 och var vid årsskiftet tydligt på väg nedåt samtidigt som inflationen steg snabbt och urholkade hushållens köpkraft. På fyra månader hade inflations-takten, uppdriven av en snabb ökning av de internationella livsmedelspriserna, fördubblats, från 1,8 procent i augusti 2007 till 3,5 procent i december. Under vintern och fram till sommaren kom sedan energipriserna att skena i väg. I augusti 2008 hade inflations-takten stegrats ytterligare till 4,3 procent. En bidragande orsak var successiva räntehöjningar från Riksbanken under konjunkturedgången. Reporäntan höjdes vid tre tillfällen under 2008 fram till den sista höjningen den 10 september, det vill säga fem dagar innan Leman Brothers gick i konkurs, med ytterligare 0,75 procentenheter till 4,75 procent.

Under de tre första kvartalen 2008 minskade hushållen sina konsumtionsutgifter med sammanlagt 1,9 procent att jämföra med en ökning under de tre närmast föregående kvartalen med sammanlagt 3,1 procent. Det är ovanligt att hushållen minskar sina utgifter ens under ett kvartal och en nedgång tre kvartal i följd har inte förekommit tidigare sedan 1993 då tidserien startar. Under det krisdrabbade fjärde kvartalet drog sedan hushållen ned sina konsumtionsutgifter med ytterligare 1,6 procent från kvartalet innan.

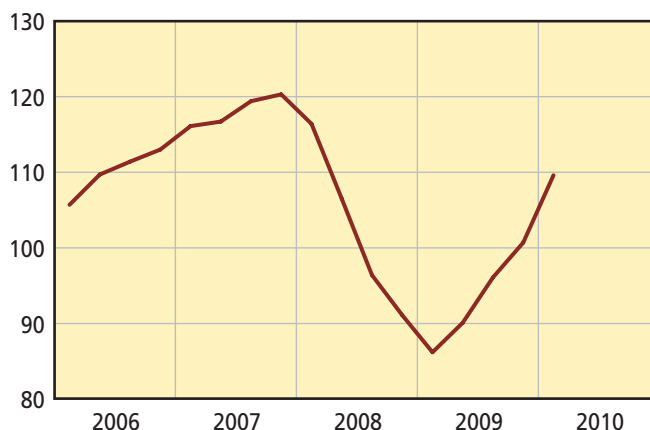
Bilinköpen prioriterade

Efter den snabba återhämtningen under första halvåret 2009 tog sedan de svenska konsumenterna det betydligt lugnare under tredje kvartalet för att sedan åter öka sina utlägg på konsumtion i större omfattning under fjärde kvartalet då konsumtionsutgifterna steg med 0,5 procent. Det var också den främsta orsaken till att den svenska ekonomin ändå kunde växa under fjärde kvartalet i följd med hyggliga 0,4 procent, från kvartalet innan.

Under finanskrisen och lågkonjunkturen var det minskade inköp av bilar som förklarade större delen av nedgången i hushållskonsumtionen. Nu är det i stället ökade bilinköp som svarar för återhämtningen i konsumtionen. Under första kvartalet i år, då alltså uppgången i konsumtionsutgifterna stegrades avsevärt, var det bilinköpen hushållen prioriterade genom att öka nybilsinköpen med cirka 45 procent jämfört med första kvartalet 2009. Inköpen av begagnade bilar steg med 11 procent. Det var sannolikt ett uppdämt behov hos hushållen som nu måste tillgodoses. Från toppnivån fjärde kvartalet 2007 fram till första kvartalet 2009 hade handeln med motorfordon minskat sin försäljningsvolym med drygt 30 procent. Under samma period hade nyregistreringarna av personbilar minskat ännu något mer, med nära 32 procent.

Handel med motorfordon, omsättning

Säsongrensade kvartalsuppgifter. Index 2005=100

Källa: Omsättningsstatistiken och egna beräkningar. Data t.o.m. första kvartalet 2010

Blomstrande tider för bilhandeln

Den kraftfulla återhämtningen har dock inte kommit plötsligt utan har pågått sedan förra våren. Redan under andra kvartalet ökade försäljningsvolymen inom handeln med motorfordon kraftigt, med cirka 6 procent från kvartalet innan. Sedan dess har uppgången fortsatt oavbrutet fram till första kvartalet med en uppgång i försäljningsvolymen på 8 procent från fjärde kvartalet. För att komma upp till 2007 års försäljningsnivå behövs en dock ökning med ytterligare cirka 15 procent.

Hushållen tycks ha ökat sina bilinköp även under andra kvartalet att döma av den fortsatt starka utvecklingen för korttidsindikatorerna de senaste månaderna. I KI:s barometer för maj var det bara positiva tongångar från bilhandeln. Försäljningssituationen har förbättrats ytterligare i april och maj och är nu den starkaste sedan hösten 2007. Ökningen i försäljningsvolymen stegrades ytterligare i både april och maj och var den senaste månaden den överlägset starkaste under en enskild månad sedan serien startade år 2000. Samtliga prognospilar pekar fortsatt brant uppåt, en stor majoritet av företagen räknar med stigande försäljning de närmaste månaderna och med en ytterligare förstärkt försäljningssituation på sex månader sikt.

Likaså fortsatte den starkt uppgående trenden för nyregistreringarna i både april och maj. Under den senaste tremånadersperioden mars-maj ökade antalet nyregistrerade personbilar med hela 10,4 procent jämfört med närmast föregående tremånadersperiod.

Nedåt för andra varaktiga konsumtionsvaror

Den riktigt breda köplusten tycks dock ännu inte ha infunnit sig hos hushållen. Under den pågående starka återhämtningen i hushållens bilinköp verkar det inte finnas något större utrymme i budgeten eller intresse för inköp av andra varaktiga varor än bilar. Handeln med sällanköpsvaror, där även kapitalvaror andra än bilar ingår, har inte bara som tidigare visat tydliga tecken på att stagnera utan även visat en klar nedgång den senaste tiden. Under den senaste tremånadersperioden februari-april minskade försäljningsvolymen

men inom sällanköpsvaruhandeln med 0,9 procent jämfört med närmast föregående tremånadersperiod.

Sällanköpsvaruhandel, försäljningsvolym

Index 2005=100. Säsongsrensade månadsuppgifter.
Tremånaders glidande medelvärde

Källa: Omsättningsstatistiken

Data t.o.m. april 2010

I Konjunkturbarometern har sällanköpsvaruhandelns bedömningar av försäljningssituationen försämrats successivt de senaste månaderna, men en stor majoritet av de notoriskt optimistiska företagen räknade i maj med stigande försäljning de närmaste månaderna. Den svaga utvecklingen för sällanköpsvaruhandeln i år sammanfaller med en återhållsam bedömning av hushållens situation i Konjunkturbarometern. Synen på den egna ekonomin började försämrats i höstas, men vände uppåt i maj och då kraftigt.

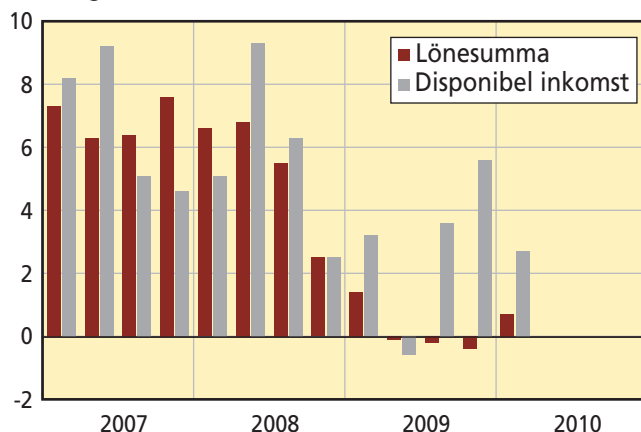
Hushållens intresse tycks ha varit riktat mot andra områden än varaktiga konsumtionsvaror som till exempel bostäder. Enligt Mäklarbarometern fortsatte hushållen att driva upp priserna kraftigt på både bostadsrätter och småhus i storstadsområdena under första kvartalet i år. Likaså ökade till- och ombyggnationerna av småhusen kraftigt under första kvartalet i år, med 28 procent jämfört med motsvarande kvartal 2009.

Hushållens nöjeskonto steg . . .

Från den låga nivån i fjol visar hushållens konsumtionsutgifter en stark ökning med 3,1 procent under första kvartalet i år jämfört med motsvarande kvartal 2009. Det motsvarar halva uppgången i BNP på 3 procent första kvartalet, ingen hänsyn tagen till hushållskonsumtionens importinnehåll. För de egentliga hushållen var ökningen ännu större, 3,3 procent. Bilinköpen och utgifterna för hemelektronik var de poster i hushållsbudgeten som ökade klart mest, med cirka 35 respektive 25 procent. Hushållen spenderade också ganska mycket pengar på fritids- och underhållningskontot samt livsmedel som steg med 4,9 respektive 2,9 procent på fyra kvartal. De utländska turisterna minskade under perioden sin konsumtion i Sverige, med 0,9 procent, för första gången på nästan två år.

Lönesumma och disponibel inkomst

Procentuell förändring från motsvarande kvartal föregående år

Källa: Nationalräkenskaperna

Data t.o.m. första kvartalet 2010

. . . och sparatet minskade

Under första kvartalet i år finansierade hushållen sin högre konsumtion genom att dra ned på sparatet rejält. Lönesumman, de egentliga lönerna, för hushållen utvecklades annars positivt för första gången sedan första kvartalet 2009, men ökade ändå bara svagt med 0,7 procent från motsvarande kvartal ett år tidigare. Övriga inkomster och transfereringar drog upp de disponibla inkomsterna till en ökning under perioden med 2,7 procent, men sedan inflationen dragits av återstod en uppgång i de reala disponibla inkomsterna med svaga 0,7 procent. Det skall ställas mot uppgången i konsumtionsutgifterna på 3,1 procent. Sålunda gick en hel del av det tidigare sparatet, 5,9 miljarder, till att finansiera de högre konsumtionsutgifterna.

Hushållens konsumtion första kvartalet 2010

	Andel av hushållens konsumtion, %	Volymförändring, jmf med kv 1 09, %	Bidrag till hushållens konsumtionsökning, procentenheter
Boende	28,8	1,2	0,4
Livsmedel och alkoholfria drycker	11,9	2,9	0,4
Transporter	11,5	4,8	0,6
Rekreation och kultur	10,4	4,9	0,5
Övriga varor och tjänster	10,2	4,5	0,5
Restauranger, hotell	5,3	-1,5	-0,1
Möbler m.m.	4,7	3,7	0,2
Kläder och skor	4,2	1,2	0,1
Hälsa- och sjukvård	3,8	-2,1	-0,1
Post och telekommunikationer	3,3	4,2	0,1
Alkoholhaltiga drycker och tobak	3,3	4,6	0,2
Utbildning	0,4	4,2	0,0
Konsumtion utomlands	4,3	14,1	0,6
Besökarens kons. i Sverige	-5,1	-0,9	-0,1
Hushållens totala konsumtionsutgifter	100,0	3,1	3,1

Källa: Nationalräkenskaperna

Kontaktperson: Bo Sandén, 08-506 946 94

Bruttoinvesteringar

Bred ljusning för investeringarna

Situationen för de fasta bruttoinvesteringarna har förbättrats betydligt under första kvartalet. Jämfört med kvartalet innan ökade investeringarna svagt och i förhållande till motsvarande kvartal året innan stannade fallet upp avsevärt. Inbromsningen i fallet genomsyrade de flesta områden, men framförallt var det den måttliga nedgången i maskininvesteringarna som slog igenom. Ett tydligt trendbrott skedde även för bostadsinvesteringarna som har vänt uppåt till följd av ökande om- och tillbyggnadsinvesteringar.

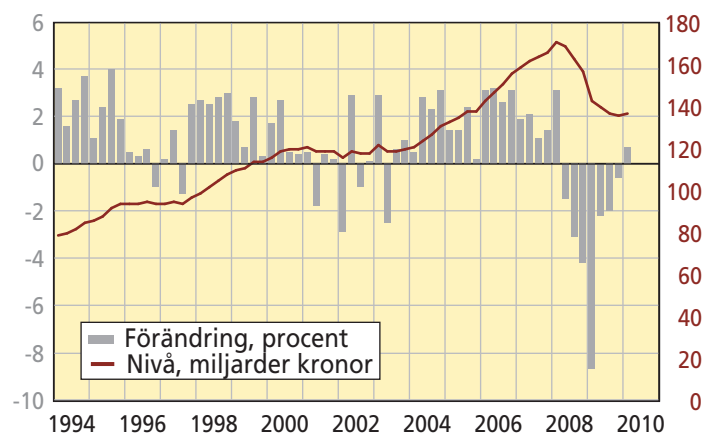
Enligt de senaste säsongrensade uppgifterna bottnade de fasta bruttoinvesteringarna under fjärde kvartalet 2009 och ökade svagt under första kvartalet med 0,7 procent. Står sig denna utveckling innebär det att investeringarna minskade under sju kvartal i följd. Uppgifterna visar även att nedgångens intensivaste fas var runt årsskiftet 2008/2009. Investeringarna speglar det mycket stora fallet i industrins kapacitetsutnyttjande som även det inleddes i början av 2008. Reaktionstiden från att industriproduktionen började minska till att även kapacitetsutnyttjandet började falla var kort, men av naturliga skäl då de båda storheterna är två sidor av samma mynt. Att investeringarna började falla redan samma kvartal som kapacitetsutnyttjandet är dock mer anmärkningsvärt. Investeringar är ofta planerade långt i förväg vilket gör dem mer trögrörliga än produktion och kapacitetsutnyttjande. I nuläget ser det ut som om neddragningarna av investeringarna var väl tajmade för att undvika en större överkapacitet i spåren av nedgången än vad som nu har blivit fallet. Annars kan det även vara en viss risk med att dra ner på investeringarna för tidigt om det visar sig vara bara en mindre svacka i produktionen

Kapacitetsutnyttjandet har nu följt med produktionen och vänt uppåt, och det i nästan samma snabba takt som fallet skedde. Sedan botten andra kvartalet 2009 har nästan halva fallet återhämtats. Med stigande kapacitetsutnyttjande ökar behovet av investeringar, men fortfarande är det en bit kvar till normala nivåer.

Nedgångsperioden har resulterat i en investeringsnivå som är runt 20 procent lägre än toppkvartalet som var första kvartalet 2008. Till bakgrunden hör dock att denna period föregicks av en av de längsta perioder med investeringsökningar som har uppmätts; innan nedgången ökade investeringarna, jämfört med föregående kvartal, 19 kvartal i rad.

Fasta bruttoinvesteringar

Procentuell förändring från föregående kvartal samt nivå. Säsongrensade värden

Källa: Nationalräkenskaperna

Data t.o.m. första kvartalet 2010

Fallet i maskininvesteringar bromsades upp

Jämfört med motsvarande kvartal föregående år minskade de fasta bruttoinvesteringarna med 1,6 procent. Den långsammare nedgången har haft en bred förankring. De egenfinansierade maskininvesteringarna inklusive bilar var den i särklass tydligaste orsaken till att investeringsfallet saktade av. Efter att under det fjärde kvartalet ha hållit tillbaka de totala investeringarna med -7,7 procentenheter begränsades effekten från maskininvesteringarna under första kvartalet till -1,9 procentenheter.

Efter en schablonmässig justering för importinnehållet drog investeringarna ner tillväxttakten med 0,2 procentenheter, vilket detta kvartal endast skiljde sig marginellt från det ordinarie – ojusterade – bidraget. Detta kan jämföras med den genomsnittliga justerade effekten på BNP-tillväxten med -1,1 procentenheter under de sex föregående kvartalen.

Maskinleasingen har börjat öka, efter det att fallet stannade av under fjärde kvartalet, och höll emot nedgången med 1 procentenhet. Med sin kortare planeringshorisont sker svängningarna i maskinleasing snabbare och kraftigare än för de övriga maskininvesteringarna. Att maskinleasingen vänder uppåt före de egenfinansierade maskininvesteringarna är därför naturligt.

Totalt, oavsett finansieringsform, stannade den negativa effekten från maskininvesteringarna inklusive bilar vid knappt en procentenhet av den totala investeringsnedgången.

Bostadsinvesteringarna vände uppåt

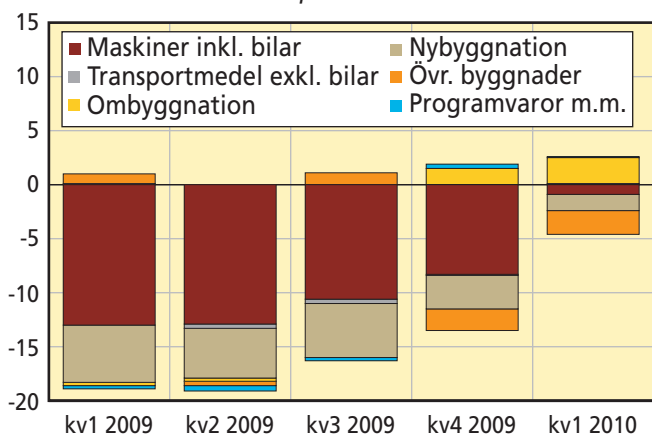
Även bostadsinvesteringarna spelade en stor roll för det långsammare investeringsfallet efter det att om- och tillbyggnationer har tagit över taktpipen från nybyggnationerna och lyft bostadsinvesteringarna. Nedgången i nybyggandet

har fram till nu dominerat utvecklingen för det totala bostadsbyggandet. Under de senaste kvartalen har nedgången dock stannat av – främst vad gäller flerbostadshus. Ungefär samtidigt har om- och tillbyggnad, främst av småhus, snabbt vänt uppåt. Liksom under fjärde kvartalet utgjorde ROT-avdragen en stor del av om- och tillbyggnadsinvesteringarna. Hälften av de totala ROT-avdragen antas vara investeringar i om- och tillbyggnad av bostäder och av denna hälft kan största delen hänföras till investeringar i småhus.

Efter att ha sänkt de totala investeringarna med 5 procentenheter under tredje kvartalet i fjol stannade bostadsinvesteringarnas effekt vid -1,6 procentenheter det sista kvartalet i fjol och 2010 inleddes med ett positivt bidrag på 1,4 procentenheter. Med andra ord har bostadsbyggandet under ett par kvartal gått från att vara ett av de största sänkena för investeringarna till att ge ett klart positivt bidrag. Ytterligare en positiv signal från bostadssidan är byggloven för bostäder som ökade mycket kraftigt under första kvartalet jämfört med motsvarande kvartal föregående år. Byggloven är en indikator på kommande aktiviteter inom bostadsbyggandet. Den kraftiga ökningen kom efter att de mestadels minskat kraftigt under i stort sett hela perioden 2007–2009. Under tredje kvartalet i fjol bromsades dock fallet i byggloven upp och vände till en svag ökning under fjärde kvartalet.

Fasta bruttoinvesteringar. Bidrag till totala investeringsförändringen efter kapitaltyp

Procentenheter. Fasta priser

Källa: Nationalräkenskaperna

Data t.o.m. första kvartalet 2010

Medan det mesta visade på en ljusning med avtagande minskningstakt eller tilltagande ökningstakt, gick övriga bygg- och anläggningsinvesteringar mot strömmen och minskade till och med något kraftigare än kvartalet innan. Dessa investeringar stod för mer än hela nedgången för de totala investeringarna. Framför allt var det utvecklingen för gruvorna, telekommunikationer samt tillverkningsindustrin som orsakade den svaga utvecklingen för denna kapitaltyp. Men försämringen jämfört med fjärde kvartalet – från en minskning på 8 procent till en minskning med 11 procent – kom sig av ett nivåskifte i de kommunala investeringarna. Detta nivåskifte berodde till stor del på omfattande satsningar på olika idrottsanläggningar och liknande byggnader under förra året som har börjat färdigställas. Detta innebär även att de kommunala investeringarna i övriga byggnad-

er och anläggningar var onormalt höga förra året. Det så kallade överhänget från kommunernas anläggningsinvesteringar kan därför antas få en kvardröjande effekt på så sätt att jämförelsekvartalet kommer att vara högt ett tag till.

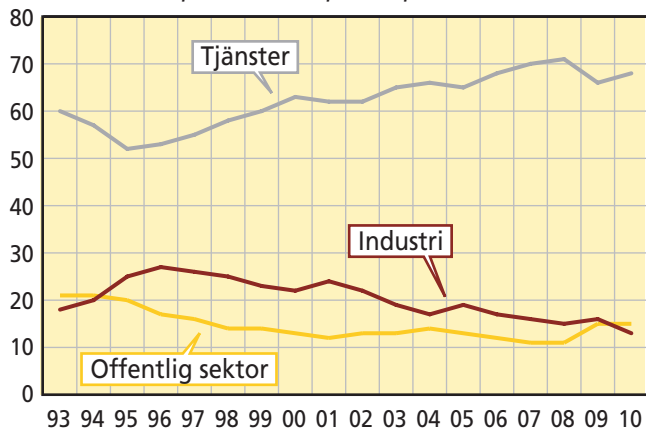
Tjänsterna motverkade investeringsfallet

Ur ett branschperspektiv var det en allmän inbromsning där flertalet branscher bidrog till den avtagande minskningstakten. Fortfarande var det dock tillverkningsindustrin som låg bakom den fortsatta investeringsnedgången. Branschen stod för 2,4 procentenheter av den totala nedgången med 1,6 procent. Exklusive tillverkningsindustrin ökade alltså de fasta bruttoinvesteringarna. Samtidigt som tillverkningsindustrin drog ner investeringarna gav den en positiv signal i så motto att investeringsfallet stannade upp. Detta hade en betydande effekt på de totala investeringarna. Men ännu större del i de utplanande investeringarna hade fastighetsbranschen inklusive bostäder; företagstjänster, uthyrning med mera samt handeln. Under de senaste kvartalen har minskningstakten avtagit successivt i alla tre branscherna för att under första kvartalet vända till en ökning för de två första medan handelns investeringar var oförändrade. Omslaget jämfört med fjärde kvartalet i fjol blev därmed betydande. De båda branscherna vände från att sänka de totala investeringarna med 4,5 procentenheter under fjärde kvartalet till att ge ett positivt bidrag på 1,2 procentenheter under första kvartalet. Det är första gången sedan fjärde kvartalet 2007 som fastighetsbranschen inklusive bostäder har gett ett positivt bidrag till de totala fasta bruttoinvesteringarna. Detta förklarar troligen den snabba vändning som har skett för byggindustrins investeringar, som framförallt består av maskiner. Efter att ha varit hårt pressad under 2009, med minskningstakter på mellan 22 och 47 procent, har branschen vänt till en ökning med 13 procent under första kvartalet. Detta tyder på att byggbranschen tror på en fortsatt positiv utveckling av efterfrågan på bygginvesteringar.

Den ihållande nedgången för industriinvesteringarna syns tydligt på industrins andel av de totala investeringarna. I ett längre tidsperspektiv visar det sig även att denna trend inte är begränsad till den allmänna nedgång som har varit. Mätt som andelen av de totala investeringarna i löpande priser under första kvartalet respektive år har industrin tappat, med undantag för tre år, sedan toppen 1996 då andelen var 27 procent. Första kvartalet utgjorde industrins investeringar 13 procent av totalen. Samtidigt passerade de offentliga investeringarna industrin och låg därmed högre för första gången sedan 1994. Tjänstesektorns investeringsandel är i stort en spegelbild av industrins om än på en betydligt högre nivå. Detta visar delvis på den strukturförändring som har skett där mycket av de industrinära tjänsterna, som tidigare i stor utsträckning var en del av industriföretagen, har lagts i separata bolag och därmed hamnat i tjänstesektorn.

Fasta bruttoinvesteringar per sektor som andel av totala fasta bruttoinvesteringar

Kvartal 1 respektive år, löpande priser

Källa: Nationalräkenskaperna

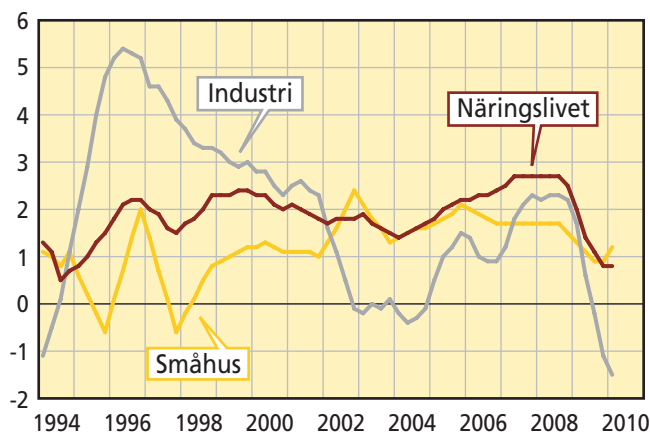
Data t.o.m. 2010

Bibehållen tillväxttakt för näringslivets kapitalstock

Ett tydligt trendbrott syns nu i kapitalstocken. Efter att tidigare ha stigit i en allt svagare takt var ökningstakten för första kvartalet, jämfört med motsvarande kvartal föregående år, oförändrad. Tydligast är trendbrottet för småhusen där ökningstakten har tilltagit efter att redan under fjärde kvartalet ha uppvisat en oförändrad ökningstakt. Ökningstakten för småhusstocken har dessförinnan varit oförändrad eller avtagande ända sedan slutet av 2005. Även när stocken av småhus är exkluderad uppvisade näringslivets kapitalstock en bibehållen tillväxttakt. Industrins stock har dock fortsatt att minska och håller nere utvecklingen för näringslivets kapitalstock. Vid utgången av första kvartalet var nivån 1,5 procent lägre än ett år tidigare. Det är samma minskningstakt som i slutet av 1993, det år då investeringsviljan bottnade i spåren av 90-talskrisen.

Realkapitalstock

Utgående balans. Procentuell förändring från motsvarande kvartal föregående år

Källa: Nationalräkenskaperna

Data t.o.m. första kvartalet 2010

Att kapitalstocken växer trots att investeringarna faller kraftigt kan till en början verka motsägelsefullt, men är inte så konstigt. Kapitalstocken beräknas från tre olika komponenter – befintlig kapitalstock vid periodens början, gjorda investeringar under perioden samt kapitalförslitning under

perioden. Den ingående balansen för stocken plus gjorda investeringar minus förslitning ger periodens utgående balans. Så länge investeringarna är större än förslitningen växer därmed stocken, däremot avtar ökningstakten. Det omvända förhållandet gäller också – om förslitningen är större än investeringarna så minskar stocken även om investeringarna ökar, men i en avtagande takt. I båda fallen går utvecklingen mot ett jämviktsläge där investeringarna och förslitningen slutligen blir lika stora.

Industriproduktionen bakom stort lagerbidrag

Under fjärde kvartalet 2009 gav lagerinvesteringarna ett marginellt positivt bidrag till BNP-förändringen efter fem kvartal i rad med kraftigt negativ lagereffekt. Under första kvartalet 2010 var lagerförändringen återigen mer normal, drygt 10 miljarder kronor. Då lagerförändringen under jämförelsekvartalet – första kvartalet 2009 – var rekordsvag och visade på en svag minskning blev lagerbidraget kraftigt positivt och lyfte BNP-tillväxten med 1,1 procentenheter efter justering för importinnehåll.

Det var i stort sett bara industrins lager av produkter i arbete och färdigvarulager som påverkade BNP-utvecklingen och bidragen från de båda lagertyperna var jämnstora. I och med att industriproduktionen har börjat komma igång kommer mer produkter i arbete vilket i sin tur leder till ökat inflöde till färdigvarulagren. Övriga lagertyper hade endast marginell effekt på tillväxten. Jämfört med effekten under fjärde kvartalet var skillnaderna dock stora även för industrins lager av insatsvaror. Dessa lager hade under fjärde kvartalet en negativ effekt på tillväxttakten med 0,8 procentenheter, men slog under första kvartalet om och hade en marginellt positivt påverkan.

Jämförelsekvartalet för första kvartalet var extremt lågt jämfört med vad som är säsongsnormalt för ett första kvartal vilket är en delförklaring till det kraftiga lagerbidraget första kvartalet i år. Även jämförelsekvartalet för det kommande andra kvartalet är onormalt lågt för ett andra kvartal. Lagerförändringen under andra kvartalet i fjol var cirka -20 miljarder kronor och det är mot den förändringen som andra kvartalets förändring kommer att ställas. Genomsnittet för lagerförändringen för ett andra kvartal från och med 1993 och framåt är cirka -3 miljarder kronor. Studerar man ytterligare historiska mönster så ser man ett tydligt mönster i lagerbidraget. Det slår om vart fjärde till femte kvartal även om mönstret har blivit något mera otydligt de senaste åren. Skulle mönstret hålla i sig borde lagerbidraget vara positivt i ytterligare några kvartal. Den kris som har legat bakom den senaste tidens lagerutveckling har dock varit extraordinär vilket talar för att inte heller återhämtningen kommer se ut som den brukar.

Kontaktperson: Tomas Thorén, 08-506 941 46

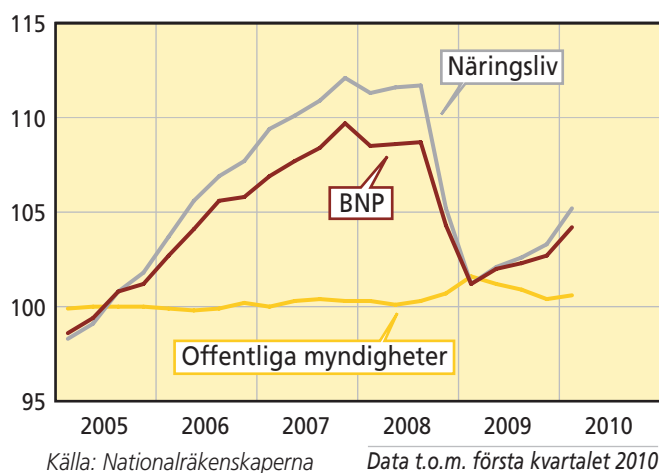
Starkaste uppgången på fyra år

Återhämtningen inom näringslivet står nu på en fastare mark än tidigare. Uppgången sker nu med både större kraft och med en bredare bas än tidigare. Aktiviteten i företagen har efter det senaste årsskiftet ökat starkt såväl inom de varuproducerande som de tjänsteproducerande branscherna. Under första kvartalet i år steg produktionen inom näringslivet med 1,8 procent från fjärde kvartalet i fjol. Det är den starkaste ökningens sedan första kvartalet 2006. Särskilt starkt är omslaget i industriproduktionen, vilket även yttrar sig i en snabb produktivitetstillväxt för näringslivet i sin helhet.

Den bild som nu framkommer av det svenska näringslivet ger i grunden ett säkrare intryck sedan nationalräkenskaperna presenterats för första kvartalet i år, även om en viss osäkerhet fortfarande kvarstår, vilket främst sammanhänger med säsongrensningen av statistikuppgifterna. Det är nu lättare att fastslå att återhämtningen inom näringslivet står på fastare mark, och att uppgången där nu sker med både större kraft och med en bredare bas än tidigare. Aktiviteten i företagen har efter det senaste årsskiftet ökat starkt såväl inom de varuproducerande som de tjänsteproducerande branscherna.

Förädlingsvärde

Säsongrensade kvartalsvärden. Fasta priser.
Index 2005=100

Under första kvartalet i år steg produktionen inom näringslivet, med 1,8 procent jämfört med fjärde kvartalet i fjol. Det motsvarar en uppgång med 7,3 procent omräknat till årstakt. Det är den största ökningen av näringslivets produktion under ett enskilt kvartal sedan första kvartalet 2006. Tillväxten i produktionen var högst inom den varuproducerande sektorn, med en uppgång på 2,1 procent, medan produktionen för den privata tjänstesektorn uppmättes till 1,6 procent. Det var alltså verksamheten inom den offentliga sektorn, med en ökning på blygsamma 0,2 procent som höll tillbaka BNP-tillväxten på 1,4 procent under första kvartalet.

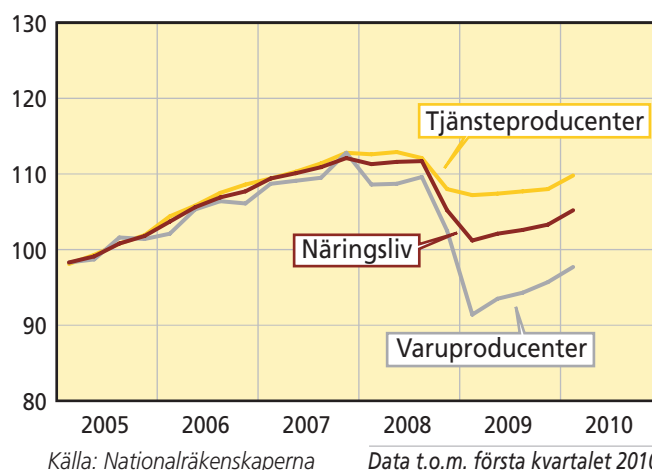
Utvecklingen har skrivits om

Att bilden av näringslivet ser betydligt bättre ut nu än för bara några månader sedan hänger också samman med att utvecklingen för de närmast föregående kvartalen nu skrivits om väsentligt i positiv riktning, jämfört med vad som tidigare visats. Detta beror i sin tur främst på att beräkningarna ändrats vid säsongrensningen av kvartalsuppgifterna. Som en direkt följd av att ett nytt starkt kvartal tillkommit som en sista länk i en tidigare nedpressad säsongrensad serie har detta påverkat och lyft även de närmast föregående kvartalen i serien. En ny säsongrensning görs alltid av hela BNP-serien då ett nytt kvartal tillkommer.

I den nya säsongrensade serien över näringslivets produktion har en svag uppgång registrerats under vart och ett av de tre senaste kvartalen 2009 till skillnad från den nedgång som tidigare redovisats för dessa kvartal. Även under fjärde kvartalet i fjol ökade näringslivets produktion i relativt hög takt, med 2,9 procent, säsongrensat, jämfört med kvartalet innan och omräknat till årstakt. Trots en successiv ökning av näringslivets produktion under de fyra senaste kvartalen, med sammanlagt 3,9 procent, återstår fortfarande mycket innan hela fallet under kriskvartalen, fjärde kvartalet 2008 och första kvartalet 2009 är inhämtat. Under dessa två kvartal minskade näringslivets produktion med sammanlagt mer än 9 procent.

Förädlingsvärde

Säsongrensade kvartalsvärden. Fasta priser.
Index 2005=100

Den nuvarande och reviderade säsongrensade serien över näringslivets produktion visar också att botten i konjunkturen ligger längre bakåt i tiden – mellan första och andra kvartalet 2009 – än vad som tidigare visats. Detta stämmer också bättre överens med det konjunkturförlopp som tidigare redovisats med Konjunkturinstitutets, KI:s, Konfidensindikator för näringslivet, som visade en betydande förbättring under andra kvartalet 2009 för att därefter ha fortsatt att

stiga kraftigt och stabilt.

De metoder som används för säsongrensning av data – i syfte att jämna ut tidsserier för att därigenom förbättra möjligheterna till jämförelser över tiden – har svårt att hantera så stora svängningar som förekommit i ekonomin under senare tid. Man får vara beredd på att när ett nytt kvartal läggs till i den nuvarande serien över näringslivets produktion, kan detta leda till nya revideringar i den säsongrensade serien som åter skriver om utvecklingen, i så fall förhoppningsvis i mindre utsträckning än hittills.

Tillväxt på bred front för varuproduktionen

Ökningen av produktionen inom den varuproducerande sektorn har under de två senaste kvartalen varit både kraftfull och bred. Samtliga delar av varuproduktionen, gruvindustrin, tillverkningsindustrin, energisektorn samt byggnadsindustrin har omfattats av en hög produktionstillväxt de två senaste kvartalen.

Allra snabbast är uppgången inom de två utlandsberoende och exportinriktade delarna, gruvindustri och tillverkningsindustri, som 2008 stod för nära två tredjedelar av all varuproduktion i Sverige. Den starka återhämtning som nu pågår där är en spegelbild av det ras i efterfrågan och produktion som inträffade på dessa områden under fjärde kvartalet 2008 och första kvartalet 2009, till följd av det dramatiska fallet i världshandeln under det akuta skedet av finanskrisen hösten 2008.

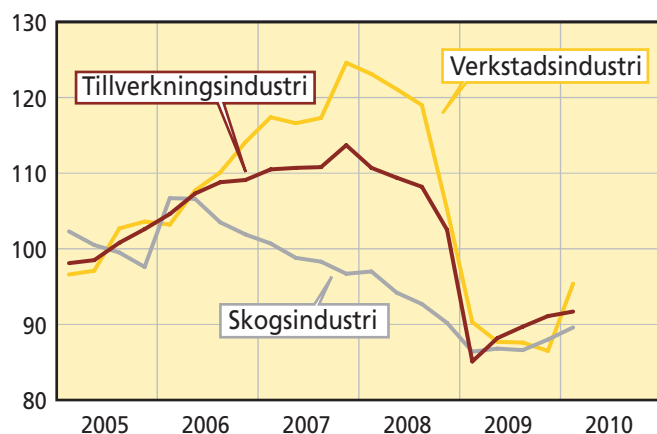
Mest anmärkningsvärd är uppgången inom gruvindustrin där produktionen efter en kraftig återhämtning både under fjärde och framför allt första kvartalet, med stor marginal, nått en ny högsta nivå någonsin. Den starka uppgången ser också ut att kunna fortsätta in på andra kvartalet med hänsyn till att nya order fortsätter att strömma in till gruvföretagen. Under första kvartalet steg orderingången från exportmarknaden med cirka 30 procent jämfört med kvartalet innan och omräknat till årstakt.

Kraftfull vändning för industrin

Även tillverkningsindustrin upplever sedan förra våren ett markant omslag i både efterfrågan och produktion. Efter det att industriproduktionen, enligt nationalräkenskaperna, minskat fem kvartal i följd, under perioden första kvartalet 2008 – första kvartalet 2009, med sammanlagt 25 procent inträffade därefter en distinkt vändpunkt i utvecklingen under andra kvartalet 2009. En snabbt stigande orderingång och stark produktionstillväxt har sedan fortsatt fram till och med mars i år. Under dessa fyra kvartal har produktionen ökat med 7,7 procent, vilket innebär att endast en mindre del av det totala produktionsbortfallet ändå inhämtats. För att uppnå den tidigare högsta nivån från fjärde kvartalet 2008 behöver industriproduktionen öka med ytterligare 24 procent från den nuvarande nivån, eller med 5,5 procent per kvartal under ett år alternativt med 2,7 procent per kvartal under två år.

Förädlingsvärde

Säsongrensade kvartalsvärden. Fasta priser.
Index 2005=100

Källa: Nationalräkenskaperna

Data t.o.m. första kvartalet 2010

Basindustrin fortsatt snabbväxare . . .

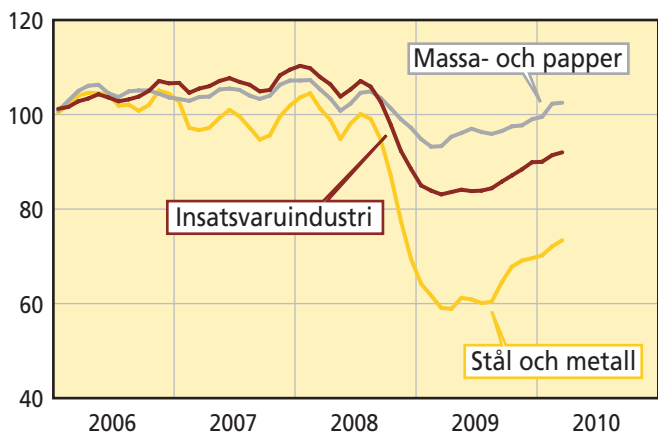
En viktig förutsättning för den starka återhämtningen för industrin har varit den starka efterfrågan av insatsvaror när företagen både i Sverige och i omvärlden byggt upp sina lager, från extremt låga nivåer, under vändningen i konjunkturen. Det har medfört att insatsvaruindustrin, där basindustrin och delar av metallvaruindustrin har sin hemvist, har mött en starkt ökande efterfrågan med följderna att aktiviteten i företagen ökat kraftigt och stabilt under en längre tid. På exportmarknaden där nedgången var som djupast under krisen är också den nuvarande uppgången som starkast. Under första kvartalet i år ökade insatsvaruindustrins exportleveranser fortsatt starkt, med 3,8 procent från fjärde kvartalet i fjol och med 16 procent från bottenläget under den tidiga våren i fjol.

För metallvaruindustrin som ligger något senare i förädlingskedjan än övriga grenar inom basindustrin har återhämtningen börjat senare, i slutet på förra sommaren. Men här har aktiviteten ökat desto snabbare under den senaste tiden. Under första kvartalet i år ökade de totala leveranserna med hela 8,6 procent från fjärde kvartalet i fjol. Den snabba uppgången ser också ut att fortsätta. Mellan de två senaste kvartalen steg den samlade orderingången för metallvaruindustrin med cirka 11 procent.

Inom basindustrin har aktiviteten fortsatt att öka starkt och stabilt, förutom för gruvnäringen, även för massa- och pappersindustrin samt för stål- och metallverk, med ökning av de totala leveranserna mellan de två senaste kvartalen på cirka 4,5 procent för båda branscherna.

Industrins totala leveranser

Tremånaders glidande medelvärden. Säsongrensat, fasta priser. Index 2005=100

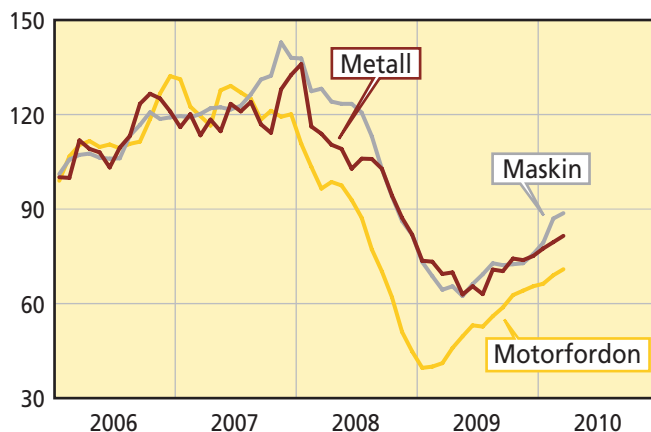

Källa: Leverans- och orderstatistiken

Data t.o.m. mars 2010

Industrins exportordergång

Tremånaders glidande medelvärden. Säsongrensat, fasta priser. Index 2005=100

Källa: Leverans- och orderstatistiken

Data t.o.m. mars 2010

... och nu kommer verkstäderna

Även inom verkstadsindustrin ökar nu aktiviteten starkt. En första svag återhämtning i leveranserna skedde under förra sommaren, men det är först i år som uppgången tagit bättre fart. Under första kvartalet i år steg de totala leveranserna kraftigt, med 4,9 procent. Det är främst exportmarknaden som svarar för denna förbättring.

Återhämtningen gäller för samtliga delbranscher, men mest anmärkningsvärt är kanske omslaget för den hårt drabbade motorfordonsindustrin. Efter en fortsatt snabb ökning de två senaste månaderna, februari och mars, var de totala leveranserna under första kvartalet i år 22 procent högre än under vårmånaderna mars-maj i fjol. Det är först under de två senaste månaderna uppgången mer definitivt nått även hemmamarknaden.

Även inom den investeringsberoende maskinindustrin, som traditionellt ligger i en sen konjunkturfas, har temperaturen höjts en hel del den senaste tiden. Återhämtningen började med stigande efterfrågan från exportmarknaden under sommaren i fjol som sedan följdes av en första förbättring av hemmamarknaden under oktober. Därefter har den samlade ordergången ökat markant och under första kvartalet i år med över 11 procent jämfört med fjärde kvartalet i fjol. För hemmamarknaden är ökningen av uppgången betydligt mer begränsad. Det förbättrade orderläget märks också i maskinindustrins leveranser som från fjärde till första kvartalet ökade med 3 procent.

Förutsättningarna ser ut att vara goda för en fortsatt positiv utveckling för tillverkningsindustrin att döma av Konjunkturinstitutets senaste barometer för maj. Enligt den så var ökningstalet för industriproduktionen i maj det, utan jämförelse, högsta som noterats under den period mätningarna nu sträcker sig över, det vill säga från januari år 2000. Dessutom var ökningstalet för industrins samlade ordergång i maj det högsta, tillsammans med värdet för mars, under den nuvarande uppgångsfasen.

Tydlig återhämtning inom byggbranschen

Inom de två varuproducerande branscherna riktade mot den inhemska marknaden, energisektorn och byggindustrin, har inte någon större dramatik utspelat sig under den djupa nedgången i ekonomin. Det gäller särskilt för energiområdet där produktionen föll med sammanlagt 5 procent och betydligt mindre än under den förra svackan 2005-2006. Sedan vändningen kom tredje kvartalet i fjol, och med starka ökningar fjärde och första kvartalet har större delen av produktionsfallet, främst hänförligt till en lägre energiförbrukning inom industrin, redan inhämtats.

För byggindustrin blev konjunktursvackan betydligt djupare, med en början redan fjärde kvartalet 2007, långt före det akuta skedet i finanskrisen. Byggproduktionen kom sedan att minska sex kvartal i följd för att åter vända uppåt under andra kvartalet 2009. Utvecklingen har till synes varit stabil den senaste tiden och ökat med ungefär 1,5 procent både fjärde och första kvartalet, jämfört med kvartalet innan. Därmed är nästan hälften av produktionsbortfallet under lågkonjunkturen inhämtat.

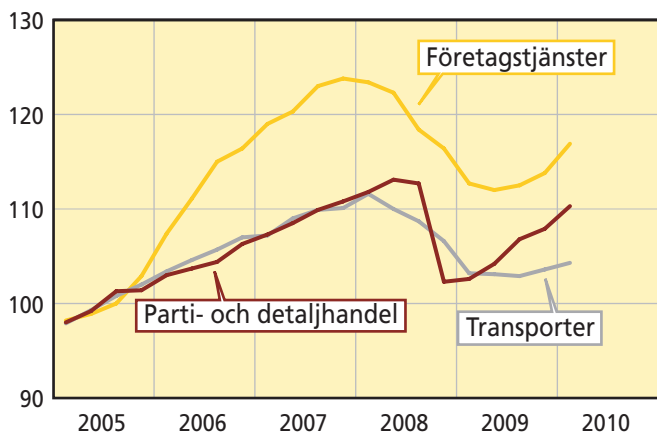
Förutsättningarna ser ut att vara goda för en fortsatt positiv utveckling även på detta område. I Konjunkturbarometern för maj var byggindustrin påtagligt optimistisk och räknade där med en betydande ökning av såväl ordergång som byggande inför de närmaste månaderna. Även sysselsättningen väntas stiga. Även den ledande indikatorn för byggsektorn, värdet för beviljade bygglov, visar uppgång. Efter en påtaglig ökning under fjärde kvartalet i fjol steg sedan byggloven ännu kraftigare, med 14 procent under första kvartalet i år jämfört med motsvarande kvartal året innan.

Tjänsteproduktionen släpar efter

Till skillnad från tillverkningsindustrin står sig den bild av den privata tjänstesektorn som redovisades av nationalräkenskaperna vid publiceringen av fjärde kvartalet 2009 i mars relativt bra.

Förädlingsvärde

Säsongrensade kvartalsvärden. Fasta priser.
Index 2005=100

Källa: Nationalräkenskaperna Data t.o.m. första kvartalet 2010

Som sig bör släpar tjänsteproduktionen efter i utvecklingen i förhållande till den mer utlandsberoende industrisektorn även vid denna konjunkturuppgång. Traditionellt är det exportindustrin som är drivkraften i Sverige under inledningsfasen av konjunkturuppgången. Efter en svag ökning av produktionen inom tjänstesektorn under fjärde kvartalet, med 0,3 procent, skedde en större ökning med 1,6 procent under årets första kvartal, jämfört med kvartalet innan.

För tjänstebranscherna inleddes nedgångsfasen senare än för tillverkningsindustrin. Den började under tredje kvartalet 2008 och varade under tre kvartal fram till första kvartalet 2009. Till skillnad från det snabba uppsvinget för tillverkningsindustrin skedde sedan bara en svag återhämtning i produktionen under de tre följande kvartalen 2009. Under denna tid har klart mindre än hälften av produktionsbortfallet inom tjänstesektorn på cirka 5 procent inhämtats.

Industrin draghjälp åt företagstjänsterna

Utvecklingen inom tjänstesektorn är nu mer enhetlig än i slutet på förra året. Återhämtningen berör nu alla viktiga delbranscher utom fastighetsförvaltning där verksamheten fortsätter att minska påtagligt och för sjunde kvartalet i följd. En bransch som i stället står för en stark utveckling är uthyrning och företagstjänster. En stor del av verksamheten här utgörs av så kallade industrinära tjänster. Denna bransch kom därför att drabbas hårt vid raset för industrin, då en stor del av efterfrågan föll bort för dessa tjänsteföretag. Då industrin nu åter expanderar möts företagstjänsterna av en allt högre efterfrågan. Under första kvartalet i år ökade produktionen med starka 2,8 procent från fjärde kvartalet i fjol efter tidigare uppgångar under tredje och fjärde kvartalet 2009 med 0,4 respektive 1,1 procent.

Branschaggregatet parti- och detaljhandel, som är lika beroende av företagets som hushållens efterfrågan, fortsatte att utvecklas stabilt och positivt efter den tidiga vändningen för branschen direkt efter årsskiftet 2008–2009. Under första kvartalet i år ökade produktionen med starka 2,2 procent från kvartalet innan, vilket är en viss acceleration från uppgången under de närmast föregående kvartalen. För

transportsektorn som vände upp så sent som under fjärde kvartalet i fjol fortsatte produktionen att öka med samma takt under första kvartalet i år, med 0,7 procent säsongrensat. Hotell- och restaurangbranschen har däremot fortfarande svårare att locka till sig kunderna i någon stridare ström. Efter att verksamheten varit oförändrad under fjärde kvartalet ökade produktionen svagt under första kvartalet, med 0,3 procent.

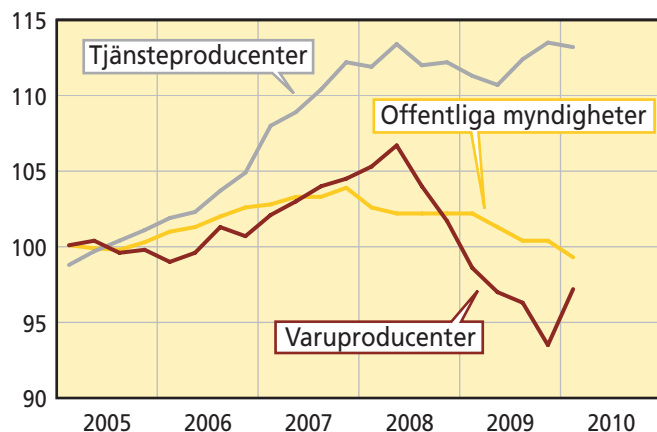
Den ljusning för den privata tjänstesektorn som kunde förmedlas av konjunkturindikatorerna i mars har alltså bekräftats av nationalräkenskaperna. Att döma av KI:s barometer för maj har temperaturen för tjänsteföretagen stigit ytterligare under de senaste månaderna. Konfidensindikatorn där steg kraftigt i maj till den högsta nivån sedan sommaren 2007. Samtidigt var företagens förväntningar om efterfrågan inför de närmaste månaderna de högsta sedan mätningarna började 2003.

Vändpunkt passerad för sysselsättningen

I de senaste kvartalsräkenskaperna framstår även utvecklingen av arbetsvolymen mätt som antalet arbetade timmar inom näringslivet i sin helhet som bättre än vad som framgick vid den förra publiceringen i mars. Antalet arbetade timmar ökade starkt under första kvartalet, med 1,3 procent från närmast föregående kvartal. Uppgången följer på en mindre ökning under andra halvåret i fjol så att antalet timmar nu är 1,5 procent fler än den lägsta nivån under andra kvartalet 2009. Det återstår dock mycket att ta igen av tappet i arbetsvolymen under den branta konjunkturedgången. Under perioden tredje kvartalet 2008 till andra kvartalet 2009 minskade antalet arbetade timmar inom näringslivet med 4,4 procent.

Arbetade timmar

Säsongrensade kvartalsvärden. Index 2005=100

Källa: Nationalräkenskaperna Data t.o.m. första kvartalet 2010

Skarp skiljelinje mellan varu- och tjänsteproducenter

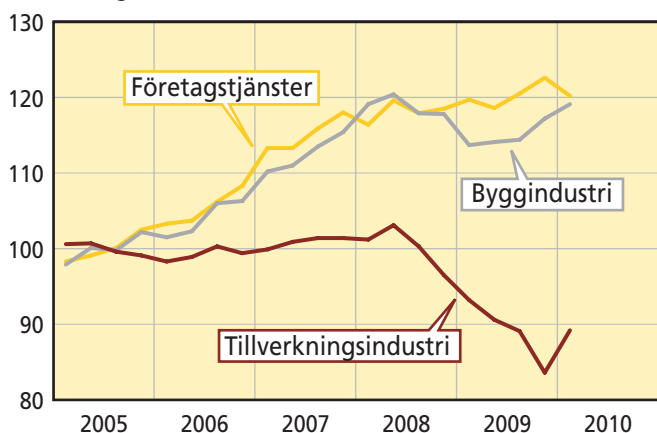
Utvecklingen av arbetsvolymen är i år betydligt ojämna mellan branscherna i näringslivet än fallet är för produktionen. Det går här en skarp skiljelinje mellan den starka och breda uppgången inom den varuproducerande sektorn, som kommit längre fram på konjunkturkurvan, och tjänstesektorn. Under första kvartalet i år ökade antalet arbetade

timmar inom den varuproducerande sektorn med hela 4 procent medan den privata tjänstesektorn noterades för en nedgång med 0,2 procent jämfört med kvartalet innan.

Inom den varuproducerande sektorn ökade arbetsvolymen kraftigt på samtliga områden. Men allra kraftigast är ökningen för tillverkningsindustrin där omslaget är uppseendeväckande, med en uppgång under första kvartalet på 6,6 procent som följde på en nedgång under fjärde kvartalet 2009 med 6,1 procent. Anmärkningsvärd är också den uppgång i sysselsättningen som skett inom byggindustrin. Efter den markanta ökningen av antalet arbetade timmar under fjärde kvartalet 2009 med 2,5 procent följde en ny stark ökning, trots det ovanligt stränga vintervädret i år, under första kvartalet med 1,6 procent.

Arbetade timmar

Säsongrensade kvartalsvärden. Index 2005=100

Källa: Nationalräkenskaperna Data t.o.m. första kvartalet 2010

Den svaga nedgången i sysselsättningen inom den sysselsättningsintensiva privata tjänstesektorn under första kvartalet i år är överraskande och ger ett osäkert intryck efter de stora ökningarna som skedde under både tredje och fjärde kvartalet i fjol, jämfört med föregående kvartal. Utvecklingen förklaras främst av stora nedgångar för de två sysselsättningsintensiva branscherna detalj- och partihandel samt företagstjänster med minskningar i antalet arbetade timmar det senaste kvartalet på 1,1 respektive 1,9 procent. Utvecklingen kan möjligen ses som en rekyl på den starka uppgång som skedde på dessa områden under andra halvåret ifjol.

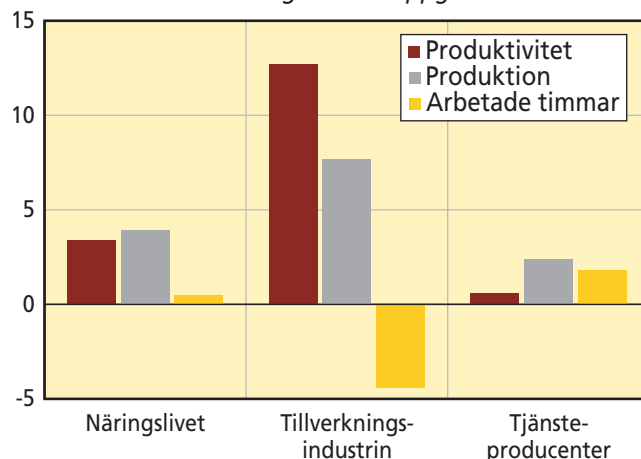
Återhämtning för arbetsproduktiviteten

Efter de revideringar som skett i de säsongrensade serierna över produktionen och antalet arbetade timmar sedan publiceringen av fjärde kvartalet i mars har även arbetsproduktiviteten i näringslivet påverkats och skrivits upp rejält. Sedan den distinkta vändpunkten inträffade i konjunkturen under andra kvartalet har produktionen inom näringslivet

ökat betydligt snabbare än arbetsvolymen, vilket innebär en stark återhämtning i arbetsproduktiviteten efter en längre tid försvagning. Under det senaste året, från första kvartalet 2009 till första kvartalet 2010, ökade produktionen med 3,9 procent samtidigt som antalet timmar ökade endast svagt, med 0,5 procent, vilket ger en produktivitetstillväxt för näringslivet, med höga 3,4 procent på ett år.

Näringslivets arbetsproduktivitet

Förändring från första kvartalet 2009 till första kvartalet 2010. Säsongrensade uppgifter. Procent

Källa: Nationalräkenskaperna Data t.o.m. första kvartalet 2010

Det innebär sålunda ett snabbt och kraftigt omslag även i produktivitetstillväxten. Reviderade årsberäkningar för nationalräkenskaperna visar att den tidigare nedgångsperioden i arbetsproduktiviteten står sig, om än inte helt ograverat, med minskningar för de tre helåren 2007, 2008 och 2009 på 0,6, 2,8 respektive 3,4 procent.

Det allra största bidraget till tillväxten i arbetsproduktiviteten det senaste året, från första kvartalet 2009 till första kvartalet i år, kom från tillverkningsindustrin med en ökning på hela 12,7 procent. Medan produktionen där steg med 7,7 procent under fyra kvartal minskade antalet arbetade timmar med 4,4 procent. För tjänstenäringarna har uppgången i antalet arbetade timmar, med 1,8 procent nästan matchat ökningen av produktionen, vilket begränsar tillväxten i arbetsproduktiviteten där till mer blygsamma 0,6 procent.

Det kan vara på sin plats att åter betona att när nästa kvartal läggs till i den nuvarande säsongrensade serien kan även utvecklingen över näringslivets produktivitet komma att skrivas om, i så fall förhoppningsvis i mindre utsträckning än tidigare.

Kontaktperson: Bo Sandén, 08-506 946 94

Tidig förbättring av arbetsmarknadsläget

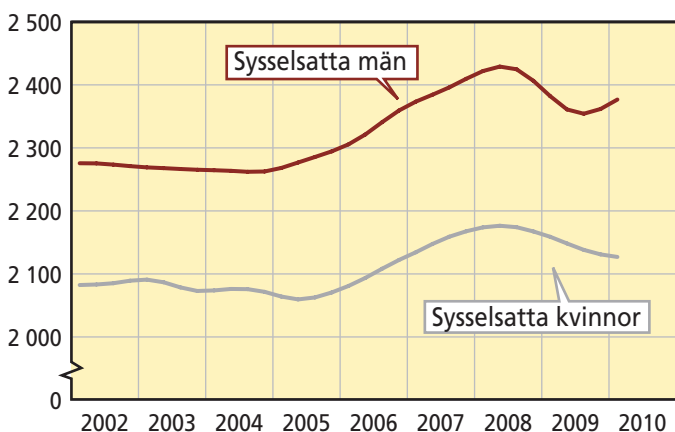
De svaga tendenser till förbättringar av arbetsmarknadsläget som kunde anas i slutet av 2009 bekräftades under första kvartalet i år. Sysselsättningen ökade något, men bara bland männen – antalet sysselsatta kvinnor fortsatte att minska. Ökningen av sysselsättningen var inte tillräcklig för att täcka ökningen av arbetskraften, vilket medförde att arbetslösheten fortsatte att stiga om än obetydligt bland männen. Antalet lediga jobb ökade snabbt och närmar sig nivån under föregående högkonjunktur.

Antalet sysselsatta män ökade för andra kvartalet i rad, denna gång något tydligare än under sista kvartalet i fjol. De sysselsatta kvinnorna blev färre under första kvartalet, även om man kan skönja en tendens till utplaning i säsongrensade data. Sammantaget ökade antalet sysselsatta något.

Skillnaden i sysselsättningsutveckling mellan könen beror troligen mest på att industrin, där männen dominerar antalsmässigt, inte bara var snabbast att gå in i konjunkturredgången utan också kom igång först i uppgången. Den offentliga sektorn, där kvinnorna har en större del av sysselsättningen än männen, är dels mindre konjunkturkänslig, dels beroende av skatteunderlaget för sina intäkter, vilket medför en viss eftersläpning i konjunkturförloppet.

Sysselsatta 15–74 år efter kön

Kvartalsmedelvärden av säsongrensade månadsdata. Tusental

Källa: AKU och egna beräkningar¹ Data t.o.m. första kvartalet 2010

Denna gång kom arbetsmarknadens omsvängning relativt kort efter den i BNP. Det vanliga är att sysselsättningen börjar öka ett halvt till ett år senare än produktionen, vilket

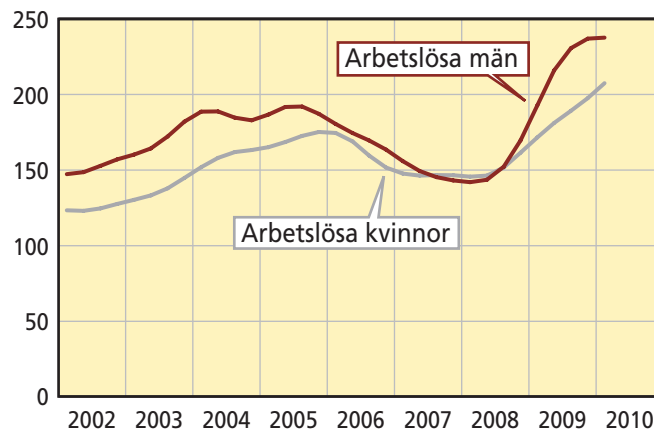
brukar förklaras med så kallad *labour hoarding*, trögheter i rekryteringsprocessen med mera. Utmärkande för denna lågkonjunktur har varit det starka inslaget av strukturomvandling; industrin, i synnerhet fordonstillverkningen, har minskat dramatiskt medan tjänsteproduktionen har fortsatt att öka. Tjänstesektorn är betydligt mera arbetsintensiv än industrin, vilket säkert har begränsat minskningen i antalet sysselsatta i förhållande till produktionen.

Detta kan ändå knappast förklara den oväntat tidiga uppgången i sysselsättningen. Snarare bör förklaringen i första hand sökas i industrin. Den internationella finanskrisen med åtföljande minskning i ordergången 2008 skapade stor oro, kanske särskilt bland exportföretagen. Detta medförde bland annat att ovanligt många fast anställda varslades om uppsägning. Ordergången slutade emellertid att sjunka i början av 2009 och ökade till och med ovanligt snabbt under första kvartalet i år. Man kan möjligen tolka den tidiga ökningen i sysselsättningen som ett resultat av att arbetsgivarna, särskilt i industrin, har överraskats positivt av att lågkonjunkturen blev relativt måttlig och därför tidigt slutat att minska på antalet anställda. I kombination med den positiva utvecklingen inom näringsgrenen företagstjänster, där bland andra bemanningsföretagen hör hemma, kan detta ha fått sysselsättningen bland männen att stiga.

Ökningen av sysselsättningen räckte inte riktigt för att motsvara den ökade arbetskraften. Det medförde att arbetslösheten sammantaget fortsatte att öka. Det var dock främst bland kvinnorna som arbetslösheten ökade och där kan ännu inte någon tendens till utplaning skönjas.

Arbetslösa 15–74 år efter kön

Kvartalsmedelvärden av säsongrensade månadsdata. Tusental

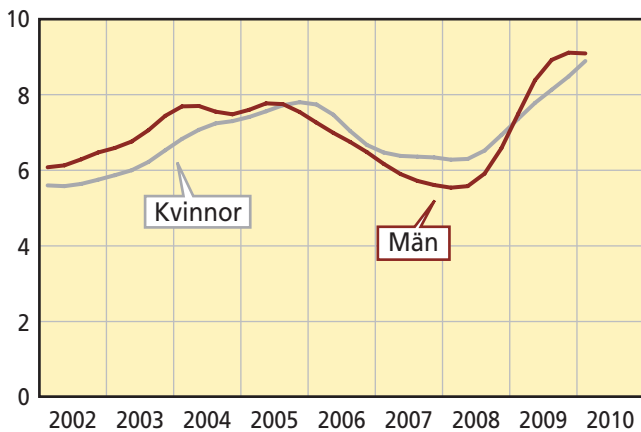

Källa: AKU och egna beräkningar Data t.o.m. första kvartalet 2010

¹ Från och med januari 2010 publicerar AKU säsongrensade data över sysselsatta, arbetslösa m.m. Till diagrammen i denna rapport har vi beräknat kvartalsmedelvärden av dessa data med hjälp av en mall som tar hänsyn till att månaderna innehåller olika antal mätveckor. I samband därmed har vi gått över till den åldersindelning som numera är den gängse enligt AKU, nämligen 15–74 år.

Andel arbetslösa 15–74 år efter kön

Kvartalsmedelvärden av säsongrensade månadsdata.
Procent av arbetskraften

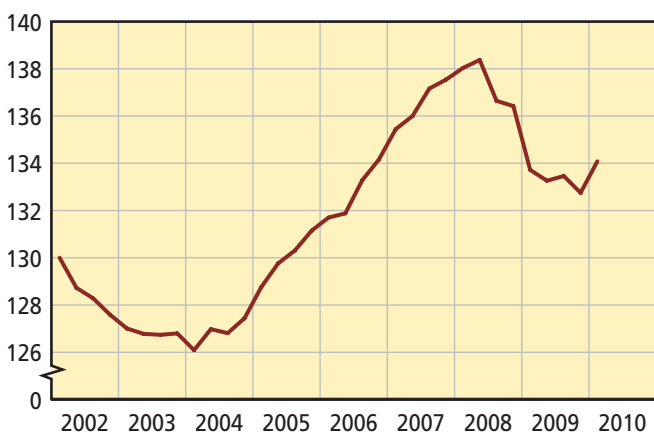

Källa: AKU och egna beräkningar Data t.o.m. första kvartalet 2010

Antalet arbetade timmar ökade under första kvartalet efter att ha minskat föregående period. Det vanliga när konjunkturer vänder uppåt är att antalet arbetade timmar ökar före antalet sysselsatta men denna gång tycks ordningsföljden snarare ha varit den omvända. Det talar möjligen för att en optimism bland arbetsgivarna har fått dem att börja öka personalstyrkan i god tid.

Arbetade timmar

Säsongrensade kvartalsvärden. Miljoner timmar per vecka (16–64 år)

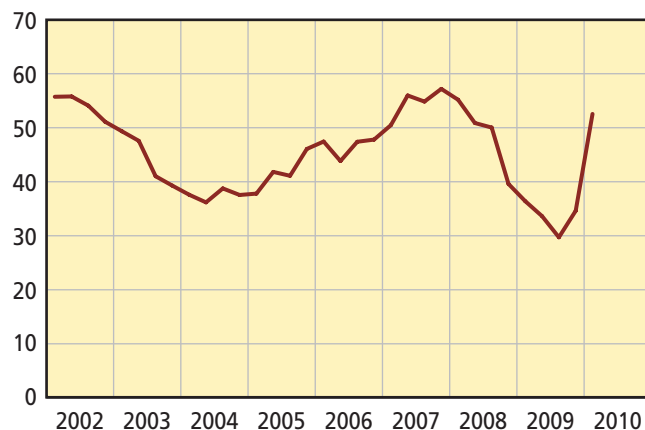

Källa: AKU och egna beräkningar¹ Data t.o.m. första kvartalet 2010

De lediga jobben, som började öka redan i slutet av 2009, ökade ganska mycket under första kvartalet och närmar sig nu nivån under det goda arbetsmarknadsåret 2007. Det är framför allt i privat sektor som ökningen har ägt rum. Inom offentlig sektor är det endast i kommunerna som de lediga platserna har ökat jämfört med första kvartalet föregående år²; i landstingen och den statliga sektorn fortsatte antalet lediga platser att minska.

Lediga jobb

Säsongrensade kvartalsvärden. Tusental

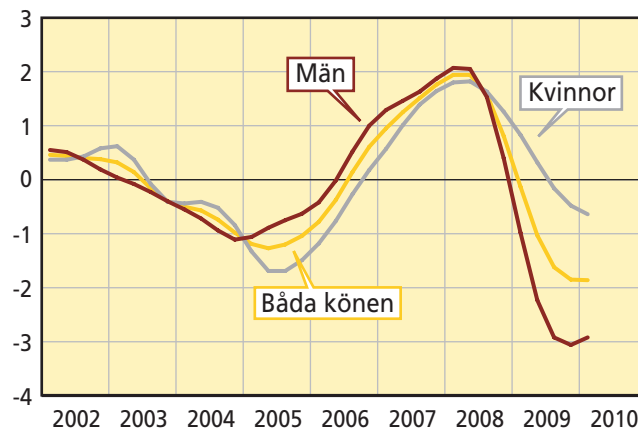

Källa: Konjunkturstatistik Data t.o.m. första kvartalet 2010 över vakanser (KV) och egna beräkningar

Arbetsmarknadsgapen, det vill säga avvikelserna från de långsiktiga stokastiska trenderna i antalet sysselsatta och antalet arbetade timmar var fortfarande negativa under första kvartalet. Gapen var emellertid mindre än föregående period med undantag för sysselsättningen bland kvinnorna som fortsatte att öka. Det bekräftar bilden av ett arbetsmarknadsläge som långsamt är på väg att förbättras.

Arbetsmarknadsgap

Antal sysselsatta efter kön i förhållande till deras respektive långsiktiga trender (15–74 år). Procent³

Källa: AKU och egna beräkningar Data t.o.m. första kvartalet 2010

¹ Det föreligger ännu inga säsongrensade tidsserier över arbetade timmar i AKU. Vi har därför utfört en separat säsongrensning av denna variabel och använder här åldersgruppen 16–64 år för att få tillgång till ett tillräckligt antal observationer.

² Inga säsongrensade uppgifter är tillgängliga i vakansstatistiken.

³ Arbetsmarknadsgapet för båda könen har beräknats som ett vägt medelvärde av gapet för kvinnor och män.

Arbetsmarknadsgap

Antal arbetade timmar i förhållande till dess långsiktiga trend (16–64 år). Procent

Källa: AKU och egna beräkningar. Data t.o.m. första kvartalet 2010

Antalet varsel om uppsägning, som endast berör personer med fast anställning, minskade under första kvartalet till cirka 14 000. Uppgifterna för april månad tyder på att varslen fortsätter att minska även under andra kvartalet.

Varsel om uppsägning

Tusental

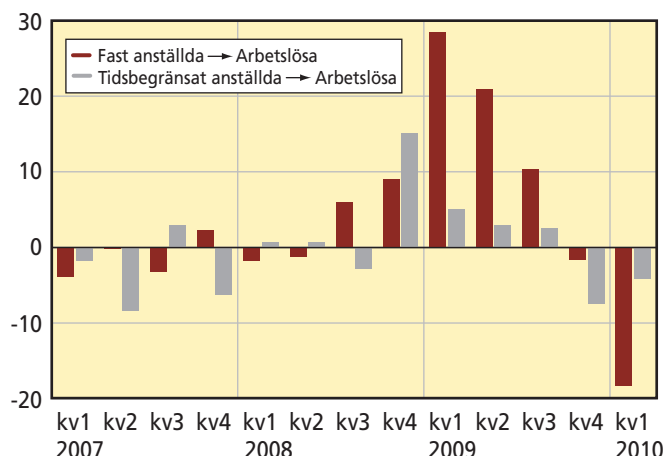

Källa: Arbetsförmedlingen. Data t.o.m. första kvartalet 2010

Utflödet av anställda till arbetslöshet fortsatte att minska. Första kvartalets minskning av utflödet av fast anställda var faktiskt den största sedan flödesstatistiken inleddes 2005. Det var således ungefär 18 000 färre fast anställda och 4 000 färre tillfälligt anställda som gick ut i arbetslöshet än första kvartalet 2009.

Förändringar i flöden mellan olika tillstånd på arbetsmarknaden

Förändring från motsvarande kvartal föregående år (15–74 år). Tusental

Källa: AKU och egna beräkningar. Data t.o.m. första kvartalet 2010

Risken att bli arbetslös var betydligt mindre första kvartalet i år än ett år tidigare, särskilt för fast anställda. Utvecklingen stämmer väl med det minskade antalet varsel om uppsägning som var ovanligt högt i början av förra året och som nu tycks ha stabiliserats på en lägre nivå.

Arbetslöshetsrisker

Övergångsandelar mellan olika tillstånd på arbetsmarknaden från kvartal 4 till kvartal 1 (15–74 år). Procent

År	FA → AL	TA → AL	Syss → AL
2006	0,7	8,1	1,7
2007	0,5	7,2	1,5
2008	0,5	7,3	1,5
2009	1,3	8,8	2,2
2010	0,8	8,5	1,7

Not: AL = Arbetslöshet, FA = Fast anställning, Syss = Sysselsättning, TA = Tidsbegränsad anställning

Källa: AKU

Chansen för arbetslösa och personer utanför arbetskraften att få jobb förbättrades jämfört med första kvartalet förra året men inte alls i samma utsträckning som risken att bli arbetslös minskade. Det är notabelt att chansen för tidsbegränsat anställda att få en fast anställning minskade något. Detta kan tyda på att arbetsgivarna visserligen ville öka arbetsstyrkan men var mindre benägna än tidigare att binda sig genom fasta anställningar.

Jobbchanser

Övergångsandelar mellan olika tillstånd på arbetsmarknaden från kvartal 4 till kvartal 1 (15–74 år). Procent

År	AL → FA	AL → TA	EA → FA	EA → TA	TA → FA
2006	3,9	19,6	0,4	2,6	9,0
2007	5,2	22,9	0,5	3,1	11,1
2008	5,1	20,9	0,8	2,9	12,9
2009	4,0	15,3	0,4	2,6	10,4
2010	4,1	15,6	0,6	2,8	9,4

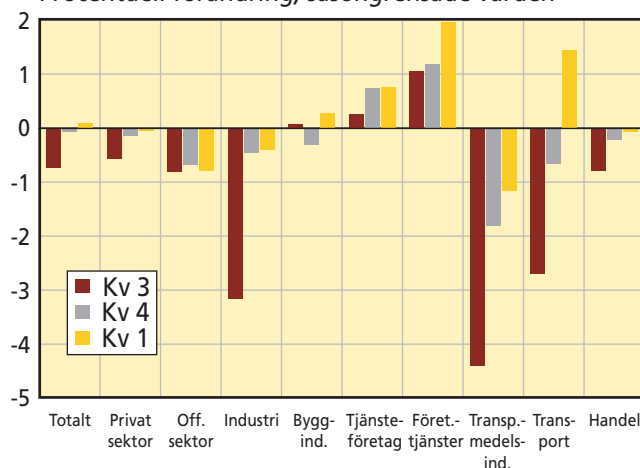
Not: AL = Arbetslöshet, EA = Ej i arbetskraften, FA = Fast anställning, TA = Tidsbegränsad anställning

Källa: AKU

Utvecklingen av antalet anställda var gynnsammare än föregående kvartal i hela den privata sektorn inklusive transportmedelsindustrin, även om den senare, liksom industrin i sin helhet, fortsatte att minska. Den mest påtagliga ökningen finner man i tjänstebranschen Företagstjänster, som i hög utsträckning servar industrin med arbetskraft. Det tyder på en viss försiktighet i bedömningen av behovet av arbetskraft inom industrin. Den offentliga sektorn minskade antalet anställda med närmare en procent från föregående kvartal. Skillnaden mellan sektorerna förklarar till stor del skillnaderna i sysselsättningsutveckling mellan könen.

Förändring av antal anställda tredje och fjärde kvartalet 2009 samt första kvartalet 2010 från föregående kvartal efter bransch¹

Procentuell förändring, säsongrensade värden

Källa: Kortperiodisk sysselsättningsstatistik (KS) och egna beräkningar

Kontaktperson: Claes-Håkan Gustafson, 019-17 61 19

¹ Branschindelning enligt SNI 2002 (industri C+D, transportmedelsindustri 34+35, byggindustri F, tjänsteföretag G-O, handel G, transport m.m. I, företagstjänster 74).

Utveckling av några indikatorer på arbetsmarknadsläget

År	Antal sysselsatta 15-74 år	Andel sysselsatta av befolkn. 15-74 år	Antal arbetslösa 15-74 år	Andel arbetslösa av arb.kraften 15-74 år	Antal personer utanför arb.kraften 15-74 år	Arbetade timmar 16-64 år	Antal lediga jobb	Antal varsel
Kvartal	1 000-tal	Procent	1 000-tal	Procent	1 000-tal	1 000-tal	1 000-tal	1 000-tal
2002 1	4 299	66,1	286	6,2	1 918	132 770	55	15
2002 2	4 385	67,3	300	6,4	1 828	132 740	62	16
2002 3	4 422	67,8	263	5,6	1 839	114 920	52	13
2002 4	4 339	66,4	265	5,8	1 932	135 140	48	22
2003 1	4 291	65,6	311	6,8	1 942	130 970	48	17
2003 2	4 384	66,9	334	7,1	1 838	129 060	55	19
2003 3	4 414	67,2	292	6,2	1 863	112 940	38	17
2003 4	4 313	65,5	312	6,7	1 956	135 080	36	21
2004 1	4 264	64,7	369	8,0	1 958	128 620	36	17
2004 2	4 351	65,9	394	8,3	1 858	131 450	41	17
2004 3	4 408	66,6	335	7,1	1 873	111 910	37	13
2004 4	4 309	65,0	329	7,1	1 991	134 230	36	14
2005 1	4 266	64,2	369	8,0	2 007	129 660	38	18
2005 2	4 361	65,5	411	8,6	1 885	137 110	46	13
2005 3	4 418	66,2	344	7,2	1 907	115 460	38	10
2005 4	4 352	65,1	334	7,1	1 999	138 430	45	11
2006 1	4 310	64,3	367	7,9	2 024	137 590	49	10
2006 2	4 426	65,8	387	8,0	1 912	132 820	48	8
2006 3	4 530	67,2	307	6,3	1 905	119 050	44	8
2006 4	4 452	65,9	284	6,0	2 023	141 180	45	11
2007 1	4 432	65,4	323	6,8	2 020	141 610	53	9
2007 2	4 543	66,9	335	6,8	1 917	137 730	61	6
2007 3	4 639	68,1	269	5,5	1 905	122 550	52	7
2007 4	4 549	66,6	264	5,5	2 018	144 550	52	8
2008 1	4 520	66,0	302	6,3	2 030	138 410	57	9
2008 2	4 624	67,3	339	6,8	1 907	146 700	55	15
2008 3	4 674	67,9	280	5,7	1 932	121 770	48	14
2008 4	4 554	65,9	298	6,1	2 058	144 400	36	57
2009 1	4 466	64,5	380	7,8	2 080	136 900	38	50
2009 2	4 525	65,2	454	9,1	1 966	135 700	36	32
2009 3	4 548	65,3	399	8,1	2 018	120 900	28	17
2009 4	4 459	63,8	402	8,3	2 127	136 100	33	17
2010 1	4 434	63,3	446	9,1	2 122	139 700	44	14
Källor:	AKU	AKU	AKU	AKU	AKU	AKU	KV	Af

Säsongrensning av nationalräkenskaperna

SCB:s nya säsongrensningssmetod ger mindre inkonsistenser

SCB har infört en ny metod för säsongrensning. Den nya metoden innebär att det är möjligt att summera BNP:s säsongrensade delar till BNP för de senaste två åren. Metoden medför att de inkonsistenser som tidigare kunde uppstå kan elimineras. Exempelvis kunde total export öka medan både export av varor och export av tjänster minskade för ett visst kvartal.

Prisomräkningsdiskrepans och säsongrensningssdiskrepans

Säsongrensningen av BNP föregås av en fastprisberäkning. Då görs beräkningarna i fasta priser med ett visst referensår. I de publiceringar som gjordes före år 1999 gjordes fastprisberäkningen med fast basår, till exempel år 1990. Fördelen med fast basår var att BNP:s delkomponenter blev summerbara till BNP. Nackdelen var att då man bytte basår så ändrades utvecklingen för olika komponenter och historien kunde delvis skrivas om. Den metod SCB använder idag är den så kallade kedjeindexmetoden. Då används alltid föregående år som basår vilket gör att vikterna alltid är aktuella. Problemet med att serierna revideras undviks då och de aktuella vikterna gör att man får mer rättvisande volymutveckling. Å andra sidan är det möjligt att summera BNP:s delar till BNP bara för referensåret och det följande året. Den diskrepans som uppstår mellan BNP och dess delar för övriga år kan kallas för prisomräkningsdiskrepans. Prisomräkningsdiskrepansen beror på prisförändringar mellan de olika aggregat som utgör BNP.

Summerbarhet är en egenskap som uppskattas av prognosmakare. Därför har SCB beslutat att införa så kallade rullande referensår så att senaste hela år alltid är referensår. Då uppnås att beräkningsåret och det föregående året är summerbara. När man säsongrensar uppstår dock nya diskrepanser mellan BNP och summan av dess delar. Denna diskrepans kan kallas säsongrensningssdiskrepans. Det gör att i säsongrensade värden uppstår inte automatiskt summerbarhet ens för referensåret och det följande året. Det är dock ett starkt önskemål från statistikanvändare att sådan summerbarhet uppnås.

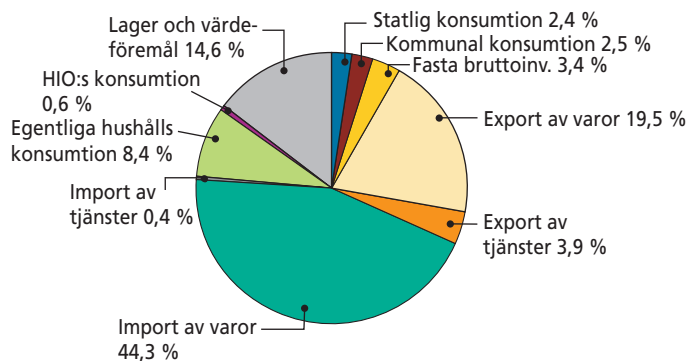
Säsongrensningssdiskrepansen uppstår som följd av att varje serie rensas var för sig. Det säsongmönster som hittas i de enskilda serierna kanske inte stämmer överens med det säsongmönster som hittas för BNP som helhet. Åtgärder kan vidtas för att minimera diskrepansen. Exempelvis kan de ARIMA-modeller som används för de olika serierna väljas på så sätt att förutsättningarna för summerbarhet blir bättre. Att helt eliminera säsongrensningssdiskrepansen med sådana åtgärder är dock troligen omöjligt.

I de säsongrensade värdena finns alltså dels en prisomräkningsdiskrepans, dels en säsongrensningssdiskrepans. Prisomräkningsdiskrepansen är noll för referensåret och det följande året. För åren före referensåret påverkas värdena dock av både en säsongrensningssdiskrepans och en prisomräkningsdiskrepans. Den förra vill vi eliminera medan den senare är en följd av de aktuella vikterna och de korrekta volymutvecklingarna och denna vill vi därför inte eliminera. SCB har hittills inte funnit någon metod att skilja ut säsongrensningssdiskrepansen från prisomräkningsdiskrepansen och har därför valt att endast göra referensåret och det följande året summerbara.

Metod för att eliminera säsongrensningssdiskrepansen

SCB nya metod för säsongrensning går ut på att BNP och dess delkomponenter först rensas var för sig. Den diskrepans som uppstår mellan BNP och summan av dess delar fördelas sedan ut på delkomponenterna. Utfördelningen görs proportionellt mot (kvadraten på) varje delkomponents storlek och proportionellt mot osäkerheten i säsongskattningen för varje delkomponent. Seriens storlek och osäkerheten i säsongskattningen väger lika tungt vid utfördelningen av diskrepansen. Osäkerheten i säsongskattningen mäts med variansen i den så kallade irreguljära komponenten (även kallad slump eller brus). Denna varians fastslås en gång per år och används sedan i alla rensningar under året. Resultatet av den senaste skattningen av varianserna kan ses i diagrammet nedan. Som synes är import av varor, export av varor samt lager och värdeföremål de serier som har störst varians. Andelen för lager och värdeföremål sjönk betydligt vid senaste omskattningen av varianserna.

Andelar av variansen i den irreguljära komponenten

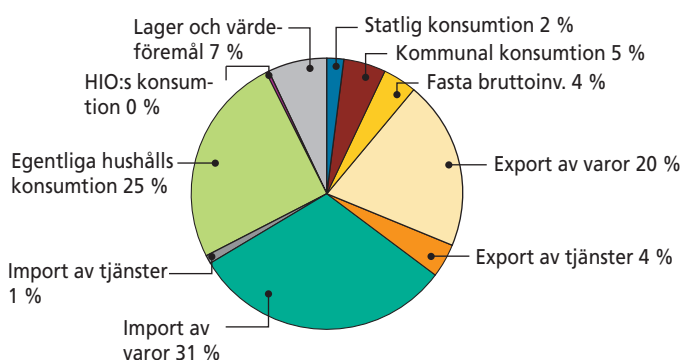

Utfördelningen av säsongrensningssdiskrepansen görs på ganska fin nivå, till exempel export och import av varor respektive tjänster, kommunal konsumtion och statlig konsumtion. Vi har sedan valt att summera de finare delarna till delaggregat som exempelvis export, import och offentlig

konsumtion. Delaggregaten är sedan summerbara till BNP. Man skulle kunna tänka sig att i stället fördela ut diskrepansen i två steg. Först fördelas diskrepansen mellan BNP och de grövre aggregaten på de grövre aggregaten, sedan beräknas diskrepanser mellan de grövre aggregaten och de finare aggregaten och utfördelningen görs om.

I diagrammet nedan kan ses hur stor del av diskrepansen som hamnade på de olika delarna i försörjningsbalansen för fjärde kvartalet 2009. Fördelningen av diskrepansen är mycket lik för övriga kvartal. De egentliga hushållens konsumtion samt export och import av varor är stora aggregat som därför får ta en stor andel av säsongrensningdiskrepansen. Lager å andra sidan är en serie som har ganska stor varians i den irreguljära komponenten och av detta skäl får ta en stor del av diskrepansen.

Andel av diskrepansen som fördelats på olika serier

I tabellen nedan kan ses hur de olika aggregaten påverkas av utfördelningen av diskrepansen. Tabellen visar skillnaden mellan utvecklingstalen före utfördelningen och utvecklingstalen efter utfördelningen. För lager och värdeföremål visas skillnaden i bidrag till säsongrensad BNP-utveckling. Störst effekt hade utfördelningen på importen av varor som påverkades med 0,9 procentenheter två kvartal i rad. Importen av varor är en stor serie. Eftersom utfördelningen sker proportionellt mot kvadraten på seriens storlek så påverkas utvecklingstalet ganska mycket. Variansen i den irreguljära komponenten är även stor för denna serie.

	2009:1	2009:2	2009:3	2009:4	2010:1
Statlig konsumtion	0,0	0,0	-0,2	0,2	0,1
Kommunal konsumtion	0,0	0,0	-0,2	0,2	0,2
Fasta bruttoinvesteringar	0,0	0,0	-0,2	0,2	0,2
Export av varor	0,1	0,0	-0,5	0,5	0,4
Export av tjänster	0,0	0,0	-0,2	0,2	0,2
Import av varor	-0,1	0,0	0,9	-0,9	-0,7
Import av tjänster	0,0	0,0	0,1	-0,1	-0,1
De egentliga hushållens konsumtion	0,1	0,0	-0,4	0,5	0,3
HIO:s konsumtion	0,0	0,0	-0,2	0,2	0,1
Lager och värdeföremål	0,0	0,0	-0,1	0,1	0,0

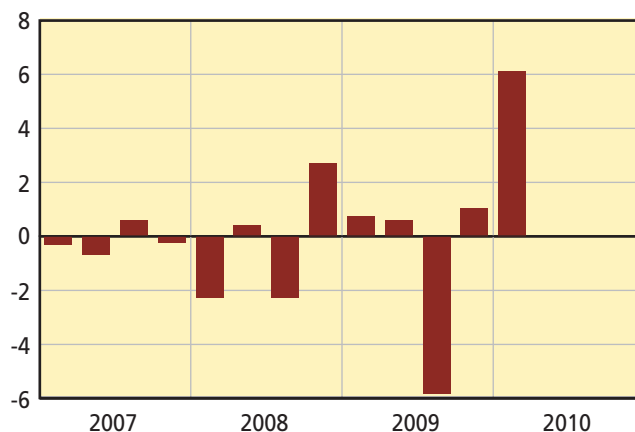
Källa: Nationalräkenskaperna

Det går att se av tabellen ovan att förändringarna i utvecklingen är små för första och andra kvartalet 2009 medan förändringarna är större för de övriga tre kvartalen. En trolig orsak till detta är att förändringen i den diskrepansen som ska fördelas ut är liten mellan fjärde kvartalet 2008 och första

kvartalet 2009 samt mellan första och andra kvartalet 2009. Detta kan ses i diagrammet nedan som visar diskrepansen mellan BNP och summan av dess delar i försörjningsbalansen. För de följande kvartalen är förändringen i diskrepans mellan perioderna över fem miljarder kronor. Notera att det endast är för referensåret (2009) och det följande året som utfördelning av diskrepans sker.

Diskrepans mellan BNP och summan av dess delar i försörjningsbalansen

Säsongrensade tal. Miljarder kronor

Källa: Nationalräkenskaperna

Data t.o.m. första kvartalet 2010

Samtidigt med introduktionen av den nya säsongrensningmetoden har SCB också valt att ändra metoden för kalenderkorrigeringsmetoden. Tidigare kalenderkorrigerades varje bransch på produktionsidan med sin egen kalenderfaktor. Det antogs att varje bransch hade en speciell kombination av arbetsveckor, till exempel 5-dagarsvecka, 6-dagarsvecka eller kontinuerlig drift. Nu antas alla branscher arbeta efter en 5-dagarsvecka. I samband med säsongrensningen kalenderkorrigeras nu även användningssidans alla delar med 5-dagarsveckans kalender. Tidigare användes BNP:s kalenderfaktor för hushållskonsumtion, offentlig konsumtion och fasta bruttoinvesteringar. För utrikeshandeln användes så kallade trading days och lager kalenderkorrigerades ej.

För BNP är den gamla och den nya kalenderfaktorn mycket högt korrelerade (0,99) och påverkan på resultatet bör därför bli liten. Även för till exempel tillverkningsindustrin är korrelationen lika hög. Att ha samma faktorer på samtliga delar som tillsammans utgör BNP bör förbättra konsistensen mellan delarna och BNP men kan möjligen försämra skattningarna av de enskilda delarna. Denna ändring har tidigare även genomförts i Industriproduktionsindex.

Enbart kalenderkorrigerade data har också gjorts summerbara med samma metod som används för säsongrensning. När det gäller kalenderkorrigerade data sker dock utfördelningen av diskrepansen enbart proportionellt mot seriens storlek. Ingen hänsyn tas till osäkerheten i skattningen.

Extremvärden har stor påverkan på summakonsistensen. Om det uppkommer extremvärden på referensåret eller det följande året så blir den diskrepans som ska fördelas ut betydligt större än annars varit fallet. Problemet med hanteringen av extremvärden är något SCB arbetar vidare med.

En möjlig ansats är att om BNP blir ett extremvärde så ska alla delar också behandlas som extremvärden. Någon eller några av delarna kan också vara extremvärden samtidigt som BNP är en normal observation. Hur denna situation ska hanteras är ännu inte löst.

Bakgrunden till den nya metoden för säsongrensning finns beskriven i två projektrapporter som finns på SCB:s hemsida. Tanken med metoden är att diskrepansen ska fördelas på delserierna på ett sådant sätt att delseriernas rensning bevaras i så stor utsträckning som möjligt. Detta kan mätas genom exempelvis den förändring i utvecklingstalen eller den förändring i nivån som blir följd av utfördelningen.

Kommentar till revideringarna av den säsongrensade serien vid publiceringen av första kvartalet 2010.

Den säsongrensade serien för BNP reviderades ganska kraftigt vid publiceringen den 28 maj jämfört med de kvartalsvärden som publicerades den 6 maj. Utvecklingen för andra till och med fjärde kvartalet 2009 är nu positiv medan den tidigare varit negativ eller oförändrad. Revideringar i faktiska, ej säsongrensade tal har dock också gjorts men dessa har varit betydligt mindre.

BNP-tillväxt enligt äldre respektive reviderad serie

Procentuell förändring från föregående kvartal

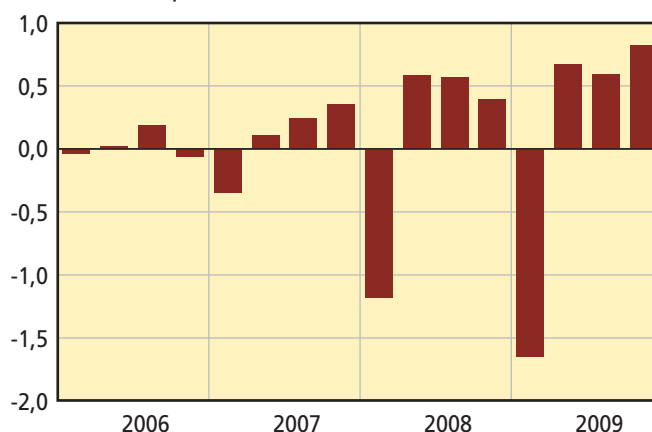
Källa: Nationalräkenskaperna Data t.o.m. första kvartalet 2010

Den kraftiga revideringen har inte att göra med de nya metoderna för säsongrensning. De nya metoderna introducerades redan till publiceringen den 6 maj och dessutom innebär de nya metoderna ingen större förändring för BNP-serien. Endast kalenderfaktorn har ändrats något.

För att kunna skatta de sista kvartalen i serien måste säsongrensningens programmet Tramo-Seats göra prognoser för två år framåt. Den prognos för 2010 som programmet gjorde vid publiceringen den 6 maj var betydligt lägre än det utfall som publicerades den 28 maj. Det första kvartalet 2010 blev oväntat högt. Det gjorde i sin tur att första kvartalet 2009 ansågs vara väldigt lågt och klassades därför av programmet som ett extremvärde. Tidigare har bara fjärde kvartalet 2008 klassats som extremvärde men nu har alltså även första kvartalet 2009 blivit ett extremvärde. Att en observation klassas som extremvärde innebär att den tas bort då säsongen ska skattas. Resultatet blir att programmet anser att första kvartalet 2009 är lågt på grund av ett extremvärde snarare än att säsongen är kraftigt negativ. Detta gör också att övriga första kvartal anses ha en mindre negativ säsong. Detta kan ses i diagrammet nedan som visar revideringarna i de säsongrensade utvecklingarna vid senaste publiceringen jämfört med publiceringen 6 maj. Som synes har alla första kvartal reviderats ned och alla övriga kvartal reviderats upp.

BNP-tillväxt enligt äldre respektive reviderad serie

Differens, procentenheter

Källa: Nationalräkenskaperna Data t.o.m. fjärde kvartalet 2009

Resultatet blir att vi får en delvis ny bild av konjunkturförloppet. Två kraftigt negativa kvartal följs nu av en återhämtning medan det tidigare var endast ett kraftigt negativt kvartal som sedan följdes av en fortsatt tillbakagång. Att säsongrensa är mycket svårt vid dessa kraftiga svängningar i ekonomin.

Kontaktperson: Anders Jäder, 08-506 947 28

Översyn av nationalräkenskaperna

BNP-tillväxten uppreviderad

En större översyn har gjorts av tidigare beräknade uppgifter i nationalräkenskaperna för perioden 1993–2006. Resultatet blev en justering av BNP i löpande priser på mellan minus en och plus 44 mdkr för olika år. BNP-utvecklingen ändrades med mellan minus 0,1 och plus 0,4 procentenheter. Den största revideringen berör emellertid år 2007, som för första gången beräknats med detaljerade årsunderlag. Den gav en uppjustering med 63 mdkr och 0,8 procentenheter på utvecklingstalet. Uppdaterad primärstatistik men även nya källor och förbättrade modeller är anledningen till de nya estimerarna.

Bakgrund

Tidsserierperspektivet är mycket viktigt i nationalräkenskaperna och beräkningarna måste visa både rätt nivå och rätt utveckling över tiden. Primärstatistik revideras, metoder och källor vidareutvecklas och anpassas ytterligare till EU-rekommendationer och krav. Nya revideringsbehov uppstår därför ganska snabbt mellan olika beräkningsomgångar. Ny information mellan revideringsomgångar hanteras på så sätt att befintliga nivåer kedjas fram med rätt utveckling enligt ny eller reviderad statistik. Beräkningarna har nu setts över med målet att ytterligare öka kvalitet och aktualitet. Såväl års- som kvartalsberäkningar av BNP samt sektorberäkningar har uppdaterats.

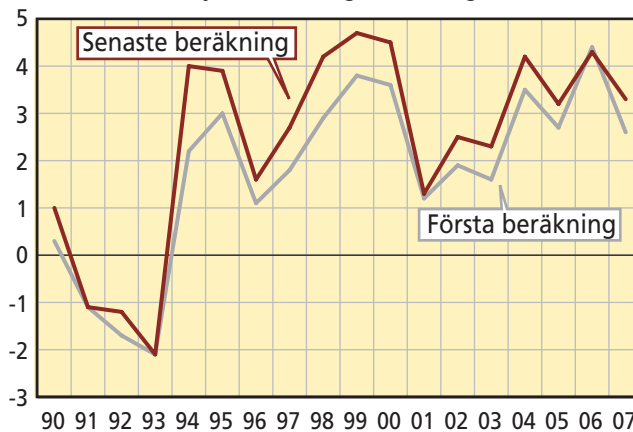
En större översyn av längre tidsserier genomförs ungefär vart femte år och utgår från årsberäkningarna vartefter kvartalen anpassas till de nya årsnivåerna. Resultatet av den senaste större översynen av beräkningarna publicerades i november 2007. Och nu, knappt 3 år senare, har en ny uppdatering gjorts. Anledningen till att en större genomgång gjorts redan i år är att nationalräkenskaperna har börjat med omläggningen till SNI2007 och vill då ha så uppdaterade uppgifter som möjligt i SNI2002. Uppgifter enligt SNI2007 kommer att publiceras från och med september 2011.

Jämförelse av resultat vid olika beräkningstillfällen

Kompletterande information och utveckling av metoder innebär att uppgifterna i NR nästan aldrig blir riktigt definitiva. Revideringar är ett ständigt återkommande naturligt inslag. I diagrammet nedan framgår hur BNP-estimatet har förändrats allt från den första skattningen till den nu senaste uppgiften. Den första beräkningen utgör summan av fyra kvartal och den publiceras inom 60 dagar efter årets slut.

BNP-utveckling enligt första och senaste beräkning

Procentuell volymförändring från föregående år

Källa: Nationalräkenskaperna

Data t.o.m. 2007

Skillnaden mellan serierna beror på en rad faktorer. Kvartalsberäkningarna bygger på ett betydligt mer aggregerat underlag och på indikatorer som t.ex. försäljningsutvecklingen utan information om kostnadssituationen. Underlaget vid årsberäkningarna finns på en helt annan detaljnivå.

De första beräkningarna, det vill säga kvartalsberäkningarna, för åren före 1999, gjordes i enlighet med rekommendationerna i SNA 68, medan perioden därefter bygger på SNA 93 och ENS 95. Definitioner och omfattning har ändrats mellan dessa manualer/förordningar.

Underlaget för beräkningarna har också förändrats. Exempelvis har den årsvisa företagsstatistiken blivit heltäckande från och med 1997. Även den kvartalsvisa omsättningsstatistiken har byggts ut successivt och omfattar nu nästan alla tjänstebanscher. Utveckling av nya prisindex pågår ständigt och dessa inkluderas i beräkningarna efter hand.

Redovisningen ovan visar att kvartalsberäkningarna ger en underskattning av den utveckling som senare har beräknats med hjälp av årsdata. Det är endast för år 2006 som det omvända förhållandet gäller. Den genomsnittliga revideringen av BNP-utvecklingen ligger för den här redovisade perioden på 0,65 procentenheter.

De områden som främst berörs av den senaste revideringen är

- Översyn av hushållskonsumtionen
- Ny metod för beräkning av investeringar och bostäder
- Ny statistik avseende resevalutan
- Uppdelning av handelsbranscherna, SNI 50–52
- Ny metod för beräkning av finansiella tjänster
- Kompletteringar inom beräkningar av hushållens

disponibla inkomster

- Ändrade beräkningar av skatter, sociala avgifter, löneskatter och pensionsåtaganden inom kommunerna
- Dessutom en allmän översyn av flertalet beräkningsområden

Revideringarna är störst för 2000-talet. För 90-talet har däremot inte tillkommit särskilt mycket ny information. Totalt har BNP höjts med mellan 15 och 63 miljarder kronor i löpande priser för åren 2000–2007. BNP för år 2007 har beräknats med detaljerade årsdata för första gången och uppgår nu till 3 126 miljarder kronor.

Förändringar av BNP och olika delaggregat Jämfört med tidigare uppgifter, mdkr, löpande priser

År	BNP	Hush. kons.	Off. kons.	Fast brutto- inv.	Lagerinv. inkl. värdeförmål	Export	Import
1993	-1	-3	0	3	0	-2	0
1994	-1	-3	0	4	0	-2	0
1995	0	-3	0	4	0	-2	0
1996	2	-3	0	5	0	0	1
1997	6	-1	1	7	0	2	1
1998	13	1	1	10	0	4	2
1999	14	0	0	12	0	5	3
2000	15	1	0	11	0	6	3
2001	22	5	2	15	0	5	5
2002	23	3	1	18	0	5	5
2003	30	6	2	20	0	6	4
2004	36	8	2	22	0	7	3
2005	34	8	3	20	0	8	4
2006	44	17	3	23	0	11	9
2007	63	30	5	30	1	9	13

Källa: Nationalräkenskaperna

Den största uppjusteringen räknat i volym under perioden har gjorts för år 2007 med 0,8 procentenheter. Utvecklingstalen för perioden 1994–2006 har i genomsnitt justerats upp med 0,12 procentenheter.

Förändring jämfört med tidigare uppgifter Volymutveckling, procent

År	BNP	Hush. kons.	Off. kons.	Fast bruttoinv.	Export	Import
1994	0,1	0,0	0,0	0,3	0,0	0,0
1995	-0,1	0,1	-0,3	-0,1	0,0	0,0
1996	0,1	0,1	0,0	0,0	0,3	0,1
1997	0,2	0,2	0,1	0,7	0,2	0,0
1998	0,4	0,3	0,2	0,7	0,3	0,1
1999	0,1	-0,1	0,1	0,2	0,1	0,0
2000	0,1	0,2	0,0	-0,6	0,2	0,1
2001	0,2	0,3	0,0	1,0	-0,2	0,1
2002	0,1	0,0	-0,1	0,5	0,0	0,0
2003	0,4	0,3	0,5	0,2	0,2	-0,1
2004	0,1	0,2	-0,1	0,0	-0,2	-0,2
2005	-0,1	0,1	-0,2	-0,8	0,0	0,0
2006	0,1	0,4	-0,3	0,1	0,1	0,3
2007	0,8	0,7	0,4	1,4	-0,1	-0,4

Källa: Nationalräkenskaperna

Bidraget till BNP-utvecklingen

Sett över hela tidsperioden 1994–2007 är det främst hushållskonsumtionen och de fasta bruttoinvesteringarna som gett de största bidragen till BNP-utvecklingen. Under åren

1995, 2001 och 2004 utgjorde däremot exportnettot den främsta motorn i ekonomin. År 2007 var det i huvudsak hushållskonsumtionen som påverkade ekonomin positivt medan exportnettot gav ett starkt negativt bidrag.

Bidrag till BNP-utvecklingen

Procentenheter (inklusive importinnehåll)

År	Hush. kons.	Off. kons.	Fast bruttoinv.	Lagerinv. inkl. värdeförem.	Export- netto	BNP
1994	1,1	-0,2	1,1	1,3	0,7	4,0
1995	0,6	-0,2	1,5	0,2	1,8	3,9
1996	0,9	0,2	0,8	-0,9	0,6	1,6
1997	1,4	-0,2	0,1	0,1	1,3	2,7
1998	1,6	1,0	1,4	0,3	-0,1	4,2
1999	2,0	0,5	1,5	-0,5	1,2	4,7
2000	2,6	-0,3	1,0	0,4	0,7	4,5
2001	0,4	0,2	0,1	-0,3	1,0	1,3
2002	1,3	0,6	-0,2	-0,2	1,1	2,5
2003	1,1	0,3	0,3	0,2	0,5	2,3
2004	1,4	-0,1	1,0	-0,3	2,3	4,2
2005	1,3	0,0	1,4	0,0	0,4	3,2
2006	1,3	0,4	1,6	0,2	0,7	4,3
2007	1,7	0,2	1,7	0,7	-1,0	3,3

Källa: Nationalräkenskaperna

Konsumtionsutgifter

Hushållens konsumtionsutgifter har för åren 1993 till 1997 sänkts med mellan 1 och 3 miljarder kronor. För åren 1998 till 2006 har konsumtionsutgifterna höjts med mellan 0 och 17 miljarder kronor. Tidigare nivåskattningar har justerats med ledning av ny information och genom att ett metodbyte har genomförts för beräkning av produktion av försäkringar och finansiella tjänster.

I beräkningen av hushållskonsumtionen ingår en matris för att fördela detaljhandelsförsäljningen på produkter. Denna har uppdaterats med ny information baserad på sortimentsundersökningar för åren 2006 och 2007 och gäller från och med år 2006.

År 2007 har hushållens konsumtionsutgifter höjts med 30 mdkr och utvecklingen har reviderats från 3,0 procent till 3,7 procent i volym. Utvecklingen år 2007 är den starkaste sedan år 2000 och de utgifter som bidrog mest till den totala utvecklingen av konsumtionsutgifterna var utgifter för fritid, underhållning, transporter samt livsmedel och boende. Det största negativa bidraget till utvecklingen gav avdragsposten, utländska besökares konsumtion i Sverige.

Fasta bruttoinvesteringar

De fasta bruttoinvesteringarna har justerats upp för hela perioden 1993 till 2007 med mellan 3 och 30 miljarder kronor. Höjningen hela perioden beror mer eller mindre på förbättrade beräkningar av finansiell leasing samt omfattande översyn av bostadsinvesteringar både vad gäller småhus, flerbostadshus men även av fritidshus. Det har också skett upprättningar av beräkningsrutiner för programvaruinvesteringar.

Lagerinvesteringar

Lagerinvesteringarnas bidrag till BNP-utvecklingen är oför-

ändrade åren 1993–2006, men har för år 2007 justerats ner med 0,1 procentenheter.

Export och import

Exportnettot har för perioden 1997–2007 höjts med mellan 0,3 och 4,2 miljarder kronor i löpande priser. För perioden 1993–1996 har posten emellertid justerats ned. Det är genomgående varuhandeln som har reviderats upp medan tjänstehandeln har reviderats ner.

Varuexporten har totalt reviderats upp med 20 miljarder kronor 2007. Revideringen som även berör åren 1997–2006, bygger på ny information för utrikeshandeln med motorfordon. Även varuimporten har reviderats upp för perioden, vilket bland annat förklaras av ny statistik avseende utrikeshandeln med järn- och stålprodukter.

Tjänsteexporten har totalt reviderats ned med 10 miljarder kronor år 2007 medan tjänsteimporten reviderats ned med 2 miljarder kronor. Nedjusteringen beror framförallt på upp- rättning av resevalutaposten där ny information avseende användandet av flygbolagstjänster, resebyråttjänster och kort-terminaler har införts.

Förändrad kedjningsmetod, rullande referensår och summerbarhet i säsongrensningen

SCB har även bytt metod för kvartalsvis kedjning till fasta priser. Den nya metoden benämns "annual overlap" och används av andra EU-länder. Vidare har så kallat rullande referensår införts i kvartalsräkenskaperna så att senaste beräknade helår alltid är referensår. Detta är ett önskemål från användare, och kommer att underlätta prognosarbetet. Det innebär att referensåret framöver alltid kommer att bytas i samband med publiceringar av första kvartalet varje år. Kedjningen fungerar så att referensåret och det följande året är summerbara, vilket innebär att man till exempel kan summera försörjningsbalansens komponenter till BNP för dessa båda år. SCB har också infört en delvis ny metod för säsongrensning vilken innebär att de två senaste åren kommer att vara summerbara.

För årsräkenskaperna är kedjningsmetoden densamma som tidigare. Men eftersom årsräkenskaperna är mer detaljerade än kvartalsräkenskaperna och tas fram med två års eftersläpning kan inte senaste helår enligt kvartalsräkenskaperna användas som referensår. SCB har därför valt att använda 2005 som referensår för årsberäkningarna och uppdatera referensåret vart femte år. Detta sammanfaller med den praxis som används inom EU. För att inte förvirra med värdeuppgifter i olika referensår så kommer inte referensårsvärden att publiceras för årsberäkningarna utan de fasta priserna kommer att redovisas i indexform med 2005=100 och även med årliga förändringstal.

Utveckling av förädlingsvärde, arbetskraftsinsats och produktivitet inom näringslivet

De nya beräkningarna gav vissa justeringar i näringslivets arbetsproduktivitet. De största förändringarna inträffade 1997, 1998 och 2003 då arbetsproduktiviteten justerades

upp med 0,4 procentenheter samt 2007 som försämrades med 1,3 procentenheter.

Utveckling av produktion, arbetskraftsinsats och produktivitet inom näringslivet

Volymutveckling, procent

År	Ny beräkning			Tidigare version		
	Förädl.- värde	Arb. timmar	Produk- tivitet	Förädl.- värde	Arb. timmar	Produk- tivitet
1994	6,1	2,6	3,4	6,0	2,6	3,3
1995	6,4	2,9	3,4	6,3	2,9	3,3
1996	2,2	0,3	1,9	2,0	0,3	1,7
1997	4,1	-1,0	5,2	3,8	-1,0	4,8
1998	5,0	1,9	3,0	4,6	1,9	2,6
1999	5,6	3,5	2,0	5,6	3,5	2,1
2000	6,4	2,1	4,2	6,2	2,1	4,1
2001	1,2	0,9	0,3	1,0	0,9	0,0
2002	2,8	-2,3	5,2	2,7	-2,3	5,1
2003	2,8	-2,0	4,9	2,4	-2,0	4,5
2004	5,5	0,3	5,2	5,3	0,3	5,0
2005	3,8	0,6	3,2	4,0	0,6	3,4
2006	5,7	1,3	4,3	5,6	1,4	4,1
2007	4,3	4,9	-0,5	4,1	3,3	0,8

Källa: Nationalräkenskaperna

Inkomster och sparande för institutionella sektorer

Beräkningarna avseende inkomster, utgifter och sparande för de institutionella sektorerna har genomgått en översyn för hela perioden. Det finansiella sparandet har därmed ändrats i samtliga sektorer. De största förändringarna berör beräkningar av den kommunala sektorns pensionsavsättningar, försäkringsberäkningar, sammansatta förvärvsinkomster, utdelningsinkomster samt de svenska sektorernas utlandstransaktioner. Den nya beräkningen av kommunernas pensionsavsättningar innebär en nedrevidering av det finansiella sparandet i kommunsektorn vilket är en del av den offentliga sektorn i tabellen nedan.

Revideringar av finansiellt sparande i olika sektorer

Mdkr, löpande priser

År	Icke- finansiella företag	Finansiella företag	Offentliga sektorn	Hushålls- sektorn	Samtliga inhemska sektorer
1993	23	-4	0	-20	-1
1994	22	-5	0	-18	-2
1995	18	-6	0	-14	-2
1996	18	-7	0	-12	-1
1997	27	-10	0	-17	0
1998	31	-10	-7	-15	0
1999	29	-6	-9	-12	3
2000	39	-22	-3	-12	3
2001	14	8	-2	-19	2
2002	17	-2	-2	-19	-7
2003	29	12	-3	-35	3
2004	56	-15	-4	-33	5
2005	64	-6	-2	-28	29
2006	70	-51	-5	-29	-14
2007	24	-12	-6	-18	-12

Källa: Nationalräkenskaperna

Hushållssektorn

Nya beräkningar av hushållens försäkringssparande samt nya uppgifter om hushållens utdelningsintäkter påverkade

hushållens disponibla inkomster i positiv riktning medan nya beräkningar av hushållens sammansatta förvärvsinkomster verkade i negativ riktning.

Hushållssektorns disponibla inkomster och sparkvot Mdkr

År	Nya uppgifter			Revidering		
	Disp.ink. LP, mdkr	Real utv. %	Spar- kvot	Disp.ink. LP, mdkr	Real utv. %	Spar- kvot
1993	890		9,4	-20		-1,8
1994	910	-0,4	8,1	-20	0,0	-1,6
1995	940	0,3	8,3	-16	0,6	-1,2
1996	942	-0,6	6,3	-14	0,2	-1,1
1997	950	-0,6	3,4	-16	-0,2	-1,4
1998	971	1,7	2,8	-20	-0,3	-1,1
1999	1 014	3,0	2,8	-16	0,4	-0,8
2000	1 076	5,2	4,3	-12	0,6	-0,5
2001	1 171	6,5	8,4	-9	0,3	-0,9
2002	1 226	3,2	8,2	-17	-0,4	-0,9
2003	1 259	1,0	7,2	-23	-0,4	-1,8
2004	1 286	1,3	6,1	-24	-0,1	-1,6
2005	1 327	2,1	5,5	-15	0,8	-1,3
2006	1 394	3,8	6,6	-5	0,5	-1,2
2007	1 490	5,4	8,8	17	1,4	-0,6

Källa: Nationalräkenskaperna

Hushållens disponibla inkomster består av ett flertal olika inkomst- och utgiftsslag. Förutom löneinkomster och avdrag för skatter ingår även kapitalinkomster, egenföretagares driftsöverskott av näringsverksamhet (sammansatta förvärvsinkomster), transfereringsinkomster samt avdrag för kapitalutgifter och transfereringsutgifter. Nya beräkningar av ett flertal transaktionsslag har införts för hela perioden. De största revideringarna har gjorts av de sammansatta förvärvsinkomsterna samt utdelningar från bolag. Även kapitalinkomster tillräknade försäkringstagarna, de sociala avgifterna samt driftsöverskott av egna hem har reviderats.

De sammansatta förvärvsinkomsterna har reviderats ned med i genomsnitt 45 miljarder kronor om året då en ny källa har använts som grund för beräkningarna. Det är statistiken över Företagens ekonomi, FEK, som nu ligger till grund för beräkningarna. FEK är en totalundersökning över det totala näringslivets produktion, insatsförbrukning och förädlingsvärde uppdelat efter företagets och näringsidkarnas branschtillhörighet. FEK är huvudkällan vid BNP-beräkningarna. I de nya sektorberäkningarna har information om varje bransch delats upp mellan fysiska och juridiska personer. Därmed erhålls en fördelning av produktion och insatsförbrukning mellan hushållssektorn och övriga sektorer. Hänsyn har sedan tagits till de korrigeringar och definitionsskillnader som förekommer mellan FEK och nationalräkenskaperna.

Grunddata har använts för åren 1997–2007. För perioden 1993–1996 har hushållens andelar av produktion och insatsförbrukning per bransch använts för tillbakaskrivning. Utifrån hushållssektorns förädlingsvärde har utbetalda löner, sociala avgifter, löneskatter samt övriga produktionsskatter dragits bort och erhållna subventioner lagts till för att erhålla hushållssektorns totala driftsöverskott. Detta delas sedan

upp i driftsöverskott av egna hem och sammansatt förvärvsinkomst.

Hushållens inkomster av utdelningar från bolag har i genomsnitt reviderats upp med drygt 20 miljarder kronor om året. Nivåerna varierar dock mer mellan åren än revideringen av de sammansatta förvärvsinkomsterna. I de nya beräkningarna har hushållens deklarerade inkomster i form av utdelningar använts. Tidigare har endast utdelningar från börsnoterade bolag använts. Skillnaderna mellan hushållens andel av de börsnoterade bolagens utdelningar och de totalt deklarerade utdelningarna har ökat med åren. Detta har tidigare varit en undertäckning av hushållens kapitalinkomster.

En översyn av försäkringsberäkningarna har medfört att kapitalinkomsterna tillräknade försäkringstagarna har reviderats upp med i genomsnitt 3,5 miljarder kronor om året.

Sammantaget har hushållens disponibla inkomster reviderats ned med i genomsnitt 11 miljarder kronor om året.

Tillsammans med uppreviderade konsumtionsutgifter från 1998 och framåt samt uppreviderade fasta bruttoinvesteringar med i genomsnitt med 7 miljarder kronor per år innebär det att hushållens finansiella sparande reviderats ned för hela den redovisade perioden med i genomsnitt 20 miljarder kronor per år.

Företagssektorn

Till följd av nedreviderade uppgifter om förädlingsvärden och driftsöverskott i hushållssektorn har motsvarande uppgifter reviderats upp i den icke-finansiella företagssektorn. Uppreviderade utdelningsinkomster i hushållssektorn innebär att de icke-finansiella företagens finansiella sparande reviderats ned med motsvarande belopp. Sammantaget har dock det finansiella sparandet reviderats upp i den icke-finansiella företagssektorn. Den finansiella företagssektorns finansiella sparande har reviderats då utdelningar, kapitalinkomster tillräknade försäkringstagarna har sett över samt återinvesterade vinstmedel i direktinvesteringsföretag införts på både inkomst- och utgiftssidan i sektorn.

Företagssektorns finansiella sparande uppgick till 76 mdkr under 2007, vilket var en minskning med 28 mdkr jämfört med 2006. De icke-finansiella företagens finansiella sparande minskade från 56 mdkr 2006 till -6 mdkr under 2007. I dessa uppgifter ingår skillnaden mellan de kalkylerade och influtna produktskatterna med 12 mdkr 2006 och 10 mdkr 2007. Den finansiella företagssektorn uppvisade däremot en ökning av det finansiella sparandet med 34 mdkr under 2007 jämfört med 2006. Finanssektorns finansiella sparande uppgick till 82 mdkr under 2007.

Reviderad bokföring av skatter och avgifter i NR

Efter att synpunkter från bland annat EU:s statistikorgan Eurostat framförts på hur inkomstskatterna bokförs i de svenska nationalräkenskaperna har en ändrad redovisning införts. Kritiken har gällt de negativa inkomstskatter som noteras för

den statliga sektorn gentemot hushållen. Att inkomstskattorna blir negativa beror på att de skattereduktioner som beslutas av regeringen endast påverkar den statliga sektorn då kommunsektorn har självbestämmanderätt och således inte ska påverkas av skattereduktionerna.

Skatter och avgifter bokförs på olika skatteslag i NR och mellan de sektorer som betalningen avser utan eventuella mellanhänder. Det görs för att beskriva ursprunget till de offentliga skatte- och avgiftsinkomsterna. Genom de skattesänkningar och skatterabatter som jobbskatteavdraget, ränteavdraget och skattereduktionen för egenavgiften i socialförsäkringen innebär så har hushållssektorns avdrag blivit större än själva inkomstskatten. I NR har detta bokförts som en negativ skattebetalning. För att slippa bokföra negativ inkomstskatt men samtidigt redovisa relationen mellan skatter och avgifter å den ena sidan och BNP å den andra (skattekvoten) på ett rättvisande sätt har bokföringen av skatter och avgifter ändrats.

Ändringen innebär två saker. För det första, att skattereduktionen för egenavgiften tagits bort samtidigt som hushållens betalning av egenavgift till socialförsäkringssektorn minskats med motsvarande belopp. Istället har detta belopp bokförts som en transferering mellan staten och ålderspensionssystemet inom socialförsäkringssektorn. Den andra ändringen medför att när skatteavdragen blir större än vad hushållen ska betala i inkomstskatt så bokförs noll (0) i inkomstskattebetalning från hushållen till staten. Det som tidigare bokfördes som negativ inkomstskatt bokförs nu istället som en transferering från staten till den kommunala sektorn. Revideringen påverkar varken sparandet för någon delsektor eller skattekvoten.

Reviderade sociala avgifter och löneskatter i de kommunala beräkningarna

Sociala avgifter

Sociala avgifter har tidigare beräknats schablonmässigt genom att använda rekommenderade andelar av lönesumman. De procentsatser som använts har inte omfattat alla sociala avgifter. Till exempel har en stor del av de förmånsbaserade pensionerna på inkomster över 7,5 basbelopp inte omfattats av den andel som använts. Schablonen omfattar inte heller individuellt avtalade pensioner för till exempel chefer och högre tjänstemän. Dessutom har schablonerna inte tagit hänsyn till att intjänade pensioner endast gäller de som var

28 år och äldre (2006 ändrades detta till 21 år och äldre). Denna skillnad har lett till en mindre överskattning av de sociala avgifterna.

Sammantaget har dessa skillnader inneburit en underskattning av de sociala avgifterna för den kommunala sektorn. Nu har reviderade uppgifter införts från och med 1998.

Löneskatter

Beräkningen av löneskatter har också vilat på schabloner. Förutom att dessa schabloner har beräknats på ett avgiftsunderlag exklusive den pensionsskuld som kommuner och landsting tar upp i sin balansräkning så har schablonerna avsett den periodiserade kostnaden för kommunerna. Men den totala löneskatten i hela ekonomin har baserats på vad som betalats in till staten med hänsyn tagen till betalningsförskjutningen eftersom betalningen sker i efterskott. Skillnaden mellan kostnad och betalning kan vara positiv eller negativ.

Skillnaden mellan kommunernas kostnad och vad de faktiskt betalat har således påverkat summan av löneskatter som fördelats på näringslivet. I den kommunala redovisningen har denna löneskatteskuld bokförts som en upplupen kostnad. Motsvarande har inte gjorts i NR:s finansräkenskaper.

Konsekvenser

Den reviderade beräkningen utgår från de totala sociala avgifterna inklusive löneskatter som kommunerna bokför och som i NR hämtas från de kommunala räkenskapsammansdragen (RS). I nästa steg beräknas löneskatterna som kommunerna betalar till staten. Det resterande beloppet utgör sociala avgifter inklusive upplupen men ej betald löneskatt. Detta belopp bokförs i sin helhet som sociala avgifter i NR. Det innebär att för enskilda år bokförs i NR ett belopp som kan vara för högt eller för lågt men i genomsnitt över tiden bör det vara rätt.

Fördelen med detta är att NR bokför kommunernas periodiserade kostnader och får en bättre samstämmighet mellan det finansiella sparandet i NR och RS. Dessutom fördelas betalningarna av löneskatt mer rättvist mellan olika sektorer.

*Kontaktperson: Birgitta Magnusson Wärmark,
08-506 945 51*

Summary

Broad improvement of the economy

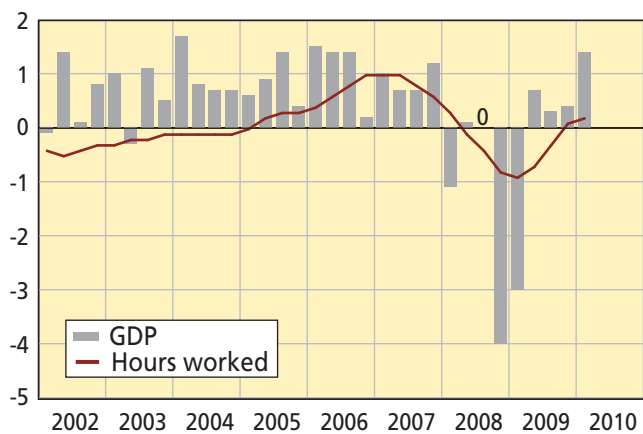
The picture of the Swedish economy is looking brighter. Gross domestic product (GDP) increased sharply during the first quarter. Exports accelerated and the growth rate for household consumption was the fastest in 10 years. The weak investment growth came to an end. The situation on the labour market has improved as a result of the higher production level and this has happened at an unusually early stage of the economic upturn.

The improved international economic situation has gradually affected the Swedish GDP growth. The GDP increase for the first quarter was 1.4 percent compared to the preceding quarter. In addition, according to figures that are now available, a weak but positive growth can be seen for the last three quarters of last year. However, the upturn has occurred from a very low level. Between the fourth quarter of 2007, when GDP reached its peak level, and the first quarter of 2009 when GDP reached the bottom, GDP fell by almost 8 percent. Slightly more than one third of the fall has now been recovered. The Swedish GDP growth for the last quarter, compared to the previous quarter, is among the highest in the European Union.

However, there is good reason to use the seasonally adjusted figures with some care. The adjustment has a tendency to become more uncertain than usual when there are large fluctuations in the economy, which has been the case during the last years. Quarters with very large drops in GDP also affect adjacent quarters. When new statistics become available the history can partially be rewritten. However, the main features of the development seem to be rather obvious. GDP growth shows once more a clear upward tendency.

Gross domestic product (GDP) and hours worked in the whole economy

Percent change from previous quarter. Seasonally adjusted GDP, trend for hours worked

Source: National accounts

Data up to and including first quarter 2010

The upward turn in the economy has occurred on a broad scale. Both exports and household consumption showed

considerable growth rates and inventories increased sharply. These parts of the expenditure side of GDP contributed to GDP growth by approximately the same percentage, when the import contents in the different components have been taken into account, and compared to the corresponding quarter previous year. The previous sharp decrease of gross capital formation came to an end. Compared to the preceding quarter investment grew. Employment has been positively affected earlier than has normally been the case in similar phases of the business cycle. Another positive sign is the favourable state of the public finances, compared to most other European countries.

A distinctly visible feature of the export growth is that the exports of goods, which fell considerably more than the exports of services, has shown much stronger development than the exports of services. The imports of goods grew during the fourth quarter even faster than the exports. Reasons for this were the fast growth of household consumption, mainly purchases of cars, and the fact that the exports industry, with comparatively large import content in the exported goods, started to recover.

Household consumption rose by 1.7 percent compared to the previous quarter and 3.3 percent from the first quarter of 2009, the fastest growth since the second quarter of 2000. Household consumption to a large degree consists of imported goods, which restricts its contribution to GDP growth. A large part of the increase can be assigned to the large purchases of cars. At the same time real household disposable income grew at a rather moderate pace. The high consumption spending has partly been financed by reduced household savings.

Gross fixed capital formation showed a small increase for the first quarter, after seven consecutive quarters when investments decreased compared to the preceding quarter. The brighter situation characterised for example real estate business, housing included, and services to companies.

Production in manufacturing has again accelerated as a result of the improved international demand. An example is export of lorries that has recovered. Production in the service sector, which has not fallen to the same degree as manufacturing during the economic downturn, increased somewhat slower than the manufacturing industry.

The signs of an improvement on the labour market that have been visible for some time were confirmed by the development during the first quarter this year. Employment increased among men, where the decline has been most apparent, but it continued decrease among women. However, the labour force grew and as a result unemployment continued slightly upwards. The number of vacancies increased rapidly and is now approaching the same level as during the previous economic boom.

Ansvarig utgivare:

Monica Nelson Edberg

Frågor om innehållet i denna publikation kan ställas till:

Leif Munters, redaktör	08-506 945 09
Claes-Håkan Gustafson	019-17 61 19
Bo Sandén	08-506 946 94
Tomas Thorén	08-506 941 46

Medskribenter:

Anders Jäder, nationalräkenskaper	08-506 947 28
Birgitta Magnusson Wärmark, nationalräkenskaper	08-506 945 51

Grafisk form och webbpublicering:

Monica Andersson	08-506 943 62
------------------	---------------

Förfrågningar kan även göras via e-post med adress: förnamn.efternamn@scb.se.

Sveriges ekonomi – Statistiskt perspektiv

ISSN 1653–3828

URN:NBN:SE:SCB-2010-A28T11002_pdf (pdf)